

ภาคผนวก จ

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญตามลำดับตัวอักษร

รายชื่อ

กิริติ บุญเจือ, ศาสตราจารย์	353
เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, ศาสตราจารย์ ดร.	356
เกษม วัฒนชัย, ศาสตราจารย์ นายแพทย์	362
จรัส ทองปิยะภูมิ, บาทหลวง	370
จำนันท ไพรงาม, ชีสเตอร์	377
จำเนียร กิจเจริญ, บาทหลวง	382
จำเนียร สันติสุขนิรันดร์, พระอัครสังฆราช	386
ฉลอง ทับศรี, รองศาสตราจารย์ ดร.	391
ชัยณรงค์ มณฑิยวิเชียรฉาย, อาจารย์ ดร.	394
เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, บาทหลวง ดร.	400
เทพรัตน์ ปิตินันต์, บาทหลวง	405
เทียนชัย สมานจิต, พระสังฆราช	409
ธีระ รุญเจริญ, ศาสตราจารย์ ดร.	416
บรรจง สันติสุขนิรันดร์, บาทหลวง ดร.	421
บัญชา แสงหิรัญ, ภราดา ดร.	425
บุญเรือน หมั่นทรัพย์, ชีสเตอร์ ดร.	429
บุญเลิศ พรหมเสนา, บาทหลวง	434
ประทีป ม. โกมลมาศ, ภราดา ดร.	441
ประธาน ศรีดารุณศีล, พระสังฆราช	446
พงษ์ ตนานนท์, อาจารย์	453
พเยาว์ มณีทรัพย์, พระสังฆราช	456
ฟรังซิส ชีรานนท์, ชีสเตอร์	461
มนัส สุภลักษณ์, บาทหลวง ดร.	468
เมธี ปิณฑนันทน์, รองศาสตราจารย์ ดร.	473
มีชัย กิจบุญชู, พระคาร์ดินัล	480
ยอด พิมพิสาร, พระสังฆราช	487
ยุศักดิ์ ถิลาวิวัฒน์, นายแพทย์	494
รวงกาญจนา ชินะผา, ชีสเตอร์	497

รายชื่อ (ต่อ)

ระพี ศาคริก, ศาสตราจารย์	501
ถ้อยชัย จันทร์โป้, บาทหลวง คร.	504
วไล ณ์ ป้อมเพชร, รองศาสตราจารย์ คร.	508
วิมลกล สุวรรณดี, คร.	516
วิทยา คู่วิรัตน์, บาทหลวง คร.	520
วิวัฒน์ เล้าบุตร, อาจารย์	530
วิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์, ภราดา คร.	535
วิเชียร ชิวพิมาย, รองศาสตราจารย์ คร.	541
วีระ ผังรักษ์, บาทหลวง คร.	546
วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์, รองศาสตราจารย์ คร.	552
สกอตต์ สติกริต, ซิสเตอร์ คร.	556
สมจินต์ สมมาปัญญา, พระมหา	562
สมพิศ กตัญญู, ซิสเตอร์ คร.	566
สังวาลย์ สุระสร้างค์, พระสังฆราช	572
สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.	577
สุนทร วงศ์ไวยวรรณ, รองศาสตราจารย์	581
สุนน อมรวิวัฒน์, ศาสตราจารย์	584
สุมิตรา พงศธร, อาจารย์	588
สุลักษณ์ ศิวรักษ์, อาจารย์	596
เสรี พงศ์พิศ, รองศาสตราจารย์ คร.	602
อนุชา ทิรคานนท์, อาจารย์ คร.	611
อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, ฯพณฯ	616
อัลฟองส์ สะอาด วรศิลป์, ซิสเตอร์	619
อาจิน มารีประสิทธิ์, อาจารย์	625
อำนาจ ทะพิงค์แก, ศาสตราจารย์ คร.	630

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของ ศาสตราจารย์ กิรติ บุญเจือ
คณะบดีคณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

เมื่อวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2548 เวลา 07.30-09.00 น.

ณ บ้านศรีคริน กรุงเทพมหานคร

**1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน
ทศวรรษหน้า**

ปรัชญาการศึกษาคาทอลิกที่มีอยู่นั้นดีอยู่แล้ว แต่ควรหาวิธีทำให้อุดมการณ์ ปรัชญาที่มีอยู่
ไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

2. เป้าหมาย (Goals) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

1) สร้างให้ผู้เรียนมีคุณธรรม มีวินัยในตนเอง (Self Discipline)

2) นำจิตตารมณ์ของพระเยซูเจ้าเรื่องความรัก ความเสียสละ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

การบริหารจัดการ

**3. โครงสร้างการบริหาร (Organizational Structure) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล
ในทศวรรษหน้า**

โครงสร้างการบริหาร โรงเรียนต้องปรับตามความเหมาะสม

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

1) มีวุฒิภาวะด้านอารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี เพราะผู้บริหารคือคนที่สร้าง
บรรยากาศขององค์กร ต้องรับฟังครูและพยายามเข้าใจปัญหาของเขา และแสดงความเห็นใจ
เพื่อจะสามารถร่วมมือกันแก้ปัญหาได้

2) บริหารด้วยความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มิใช่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตน

3) บริหารโรงเรียนมิใช่เพื่อกำไรแบบธุรกิจ แต่กำไรเพื่อจะได้มีคุณภาพ หากผู้ปกครองจะ
บริจาคก็ให้บริจาคด้วยความสมัครใจเพื่อพัฒนาคุณภาพสถาบันการศึกษา

5. คุณลักษณะของบุคลากร (Qualifications of Personnel) ในโรงเรียนคาทอลิก
สังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ครูคาทอลิกได้รับการพัฒนาให้เป็นเครื่องมือประกาศข่าวดี
- 2) ครูพุทธได้รับการพัฒนาให้สามารถร่วมมือกับคาทอลิกในการสร้างศาสนสัมพันธ์
- 3) บุคลากรของโรงเรียนคาทอลิกสอนให้ผู้เรียนมีจิตคารมณแบบคาทอลิก

6. หลักสูตร (Curriculum) และการจัดการเรียนการสอน (Learning-Teaching Activities)
ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า
 ต้องประยุกต์เจตนารมณ์ของพระเยซูเจ้าเข้าไปในวิชาที่สอนด้วย

7. ความเชื่อ (Belief) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า
 ความเชื่อของโรงเรียนคาทอลิกไม่ขัดแย้งกับวิชาการ แต่กลับทำให้ความรู้วิชาการ มีคุณค่า
 มากขึ้น

8. บรรทัดฐานทางศีลธรรม (Moral Standard) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน
ทศวรรษหน้า

- 1) เมตตาธรรม ความรัก
- 2) ให้ทุกศาสนิกชนได้รับการอบรม อยู่ด้วยกันอย่างสันติ
- 3) สร้างศาสนสัมพันธ์เพื่อจะได้ร่วมมือกัน มิใช่เพื่อแข่งขันกัน

9. ระเบียบปฏิบัติ (Regulations) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า
 โรงเรียนมีระเบียบวินัยเป็นกรอบให้ผู้เรียนรู้ว่าควรปฏิบัติอย่างไร แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ
 ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อสร้างคุณธรรม มีวินัยในตัวเอง มิใช่เพื่อเอาใจผู้ปกครอง

10. พิธีกรรมหรืองานพิธี (Ceremony) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ใช้พิธีกรรมเพื่อสร้างศาสนสัมพันธ์ และให้ความรู้แก่ผู้เรียนด้วย
- 2) ใช้พิธีกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศของความเป็นหนึ่งเดียวกัน แสดงน้ำใจต่อกัน

11. ความเป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิก (Reality of Catholic School) สังกัดสังฆมณฑล ในทศวรรษหน้า

- 1) โรงเรียนคาทอลิกเป็นครอบครัวทางจิตใจ คือ รัก ห่วงใย หวังดี สนใจปัญหาและ
ช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียน ครู ผู้บริหารต้องยอมลำบากเพื่อนักเรียน ให้ความสำคัญแก่ทุกคน
- 2) โรงเรียนคาทอลิกเป็นสนามประกาศข่าวดีได้ โดยการสร้างบรรยากาศศาสนสัมพันธ์

12. เทคโนโลยี (Technology) ที่ใช้ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

พระเจ้าประทานเทคโนโลยีให้มนุษย์ตั้งแต่สร้างโลก และให้สติปัญญาแก่มนุษย์ใน
การพัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ เราจึงต้องใช้อย่างถูกต้อง ให้เกิดคุณมากกว่าโทษ

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของ ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา สภาการศึกษาแห่งชาติ

1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ควรเชื่อมโยงกับสภาพบริบทแวดล้อม ปรัชญาตามหลักการของการจัดการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนนี้คืออยู่แล้ว แต่ผมเสนอในจุดที่โรงเรียนพึงตระหนักคือ การจะสร้างชีวิตคนทั้งครบนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมที่มากระทบและมีอิทธิพลต่อผู้เรียน คือ ครอบครัวและสังคมแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับผู้เรียน เช่น สังคมเพื่อน ซึ่งแฝงไปด้วยอิทธิพลของค่านิยมกลุ่มที่ได้รับการสร้างมาจากสภาพสังคมในปัจจุบัน และทั้งสองส่วนนี้มีอิทธิพลอย่างมากไม่น้อยไปกว่าอิทธิพลที่โรงเรียนมีต่อผู้เรียน โดยจัดการศึกษาที่เชื่อมโยงให้เหมาะกับบริบทของครอบครัวและสภาพสังคมปัจจุบัน เพื่อสร้างคนที่มีภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งไม่ว่าจะมาจากหรือต้องเผชิญกับสภาพครอบครัวและสังคมแวดล้อม

2. วิสัยทัศน์ (Vision) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

สร้างนักคิด นักเรียนรู้ ควบคุมคุณธรรม ด้านวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มุ่งสร้างคนแห่งการเรียนรู้ สร้างชุมชนที่รักและเอื้ออาทรนั้น แตกต่างจากโรงเรียนอื่น ๆ ซึ่งมักให้ความสำคัญที่การสร้างคนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ นำหน้าการสร้างคนเป็นเลิศด้านความเป็นมนุษย์ แต่ผมเสนอเพิ่มเติมว่าควรมุ่งสร้างคนให้เป็นนักคิด นักเรียนรู้ ควบคุมคุณธรรมจริยธรรม และมุ่งทำประโยชน์ให้สังคมและประเทศชาติเป็นสำคัญ

3. พันธกิจ (Mission) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

สร้างนักคิดที่มีจิตสาธารณะ พันธกิจที่กำหนดไว้แล้วนี้ (ในแบบสอบถาม) ถือได้ว่ามีความครบถ้วนและตอบ โจทย์ โดยเฉพาะจุดการเชื่อมระหว่างการสร้างคนกับการสร้างสังคมควบคู่กันไป ภารกิจพิเศษในอนาคต ควรก้าวเลยไปถึงการมีกิจกรรมการสร้างคนที่เป็นนักคิดให้กับสังคม และสร้างคนเพื่อช่วยเหลือคนที่ยากไร้และด้อยโอกาสในสังคม ช่วยให้เห็นเหล่านี้ตระหนักถึงคุณค่าของตนเองต่อสังคม ที่มีไว้ให้คุณค่าคนด้วยปัจจัยภายนอกหรือเปลือกนอก เช่น ทรัพย์สินเงินทอง เกียรติยศ เป็นต้น

4. เป้าหมาย (Goal) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน ทศวรรษหน้า

เพิ่มเป้าหมายด้านการสื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน เป้าหมายของโรงเรียนควรเพิ่มเติมในด้านการสื่อสาร เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่โรงเรียนทำให้เป็นข้อที่ 5 เพื่อให้สังคมได้รับรู้อย่างต่อเนื่อง และสรรหาวิธีการที่จะสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสังคม และเพื่อให้เป้าหมายของโรงเรียนไม่ถูกจำกัดอยู่ในอาณาบริเวณโรงเรียนเป็นหลัก เช่น การจัดกิจกรรมระดับชาติ การจัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรนานาชาติ เป็นต้น

5. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

มีระบบการศึกษาที่เผยแพร่ ถ่ายทอด และร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในระดับนานาชาติ ยุทธศาสตร์ของการศึกษาในทศวรรษหน้า อาจขยายขอบเขตไปถึงระดับนานาชาติได้ เพราะสภาพสังคมโดยรวมทุกด้านในทศวรรษหน้านั้นเอื้ออำนวยต่อการกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาในวงกว้างมากขึ้นได้ โดยไม่ละเลยการพัฒนาคนและสังคมร่วมกับภาคส่วนในสังคมไทยเป็นหลักดังที่ได้ระบุไว้ในกรอบยุทธศาสตร์ในปัจจุบัน

มีระบบเชิดชู ให้เกียรติ ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรที่ดีและมีคุณภาพ นอกจากนั้นอาจเพิ่มเติมขึ้นอีกเป็นข้อ 3.6 มีระบบเชิดชู ให้เกียรติ ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรที่ดีและมีคุณภาพ ให้มีเวทีนำเสนอผลงานที่จะนำประโยชน์มาสู่การพัฒนาสังคมในด้านต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต โดยอาจร่วมมือกับเครือข่ายและพันธมิตรต่าง ๆ ของโรงเรียนคาทอลิก เพื่อกระตุ้น และเปิดโอกาสให้คนที่ดีและมีคุณภาพในสังคม ได้มีช่องทางนำศักยภาพของตนมาทำประโยชน์ให้กับสังคม โดยมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนทั้งคนภายในองค์กร และภายนอกองค์กร หรือบุคคลทั่วไปในสังคมที่ปรารถนาจะนำเสนอผลงานอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมได้เข้ามาร่วมกับยุทธศาสตร์และกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้น

6. โครงสร้างการบริหาร (Organizational Structure) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล ในทศวรรษหน้า

พัฒนาเป็นสมาคมผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และครู ผมขอนำเสนอโครงสร้างในแนวระดับเดียวกับ สมาคมผู้ปกครองและครู โดยเพิ่มเติมสมาคมศิษย์เก่าเข้าไปในระดับนี้ด้วยอีกกรอบหนึ่ง หรืออาจจะจัดเข้าไปรวมกับสมาคมผู้ปกครองและครูที่มีอยู่แล้ว กลายเป็น “สมาคมผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และครู” ก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้มีช่องทางเปิดกว้างสำหรับศิษย์เก่า ซึ่งถือได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญที่จะสะท้อนความสำเร็จหรือจุดบกพร่องให้กับโรงเรียนได้อย่างแท้จริง เพราะคนเหล่านี้เป็น

ผู้ถูกกระทำจากระบบการจัดการศึกษาและการพัฒนาเข้าไปอยู่ในสังคมในอนาคต จึงสมควรเชิญคนกลุ่มนี้เข้ามาทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงสะท้อนสิ่งที่โรงเรียนบริหารและดำเนินการที่ผ่านมา

อีกทั้งยังควรเปิดช่องทางให้กับคณะกรรมการสถานศึกษามีตัวแทนที่มาจากศิษย์เก่าด้วย เพื่อเข้าไปเป็นเสียงสะท้อนความต้องการและความคาดหวังของกลุ่มศิษย์เก่าที่มีต่อการพัฒนาโรงเรียน และการพัฒนาสังคมโดยผ่านกิจกรรมของโรงเรียนต่อไปในอนาคต เพราะศิษย์เก่าเหล่านี้เป็นบุคคลที่เข้าไปรับรู้สภาพสังคมที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน จึงสมควรส่งตัวแทนกลุ่มของคนเข้ามามีส่วนช่วยชี้แนะทิศทางที่โรงเรียนควรจะก้าวต่อไปในทศวรรษหน้า

7. รูปแบบการบริหาร (Administrative Style) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

พัฒนาระบบบริหารแบบมีส่วนร่วม รูปแบบการบริหารที่เหมาะสมในทศวรรษหน้า ควรพัฒนาไปสู่การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Style) โดยบุคลากรที่ถูกจัดไว้ตามโครงสร้างที่กำหนด ควรได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็น สะท้อนมุมมอง ประสบการณ์ และนำศักยภาพของตนต่อการพัฒนาโรงเรียนในอนาคต

เนื่องจากการพัฒนาโรงเรียนในทศวรรษหน้า ต้องประสบกับสถานะที่เปลี่ยนแปลงไปหลาย ๆ ด้าน ดังที่ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ที่รวบรวมมานั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยศักยภาพ ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์จากคนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันในการบริหาร เพื่อนำพาโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้สำเร็จ

ข้อดีของการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สำคัญประการหนึ่ง คือช่วยให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนได้รับรู้ถึงปัญหาในภาพรวมทางการบริหาร และได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันผ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มุมมองของแต่ละคน ซึ่งมีคุณค่าสูงต่อการพัฒนาโรงเรียนและต่อภารกิจของโรงเรียนที่มีต่อสังคม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมสามารถทำให้เกิดขึ้นได้จริง ทั้งจากโครงสร้างอย่างเป็นทางการ เช่น การบริหารผ่านคณะกรรมการต่าง ๆ ภายในองค์กร และการบริหารที่ไม่เป็นทางการ เช่น การสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม ความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม และการรับผิดชอบต่อสังคม ให้เป็นจุดตระหนักในใจบุคลากรทุกคน

8. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

พัฒนาผู้นำที่เป็นนักประสานประโยชน์และนักกลยุทธ์ ซึ่งสามารถประสานประโยชน์จาก

ทุกฝ่ายที่เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา ผู้เรียน และบุคลากร ทั้งยังเป็น นักกลยุทธ์ ที่สามารถนำพาองค์กรสู่ประสิทธิภาพและการประสบความสำเร็จในยุคอนาคตซึ่งเป็น ยุคที่มีการแข่งขันสูง

9. คุณลักษณะของบุคลากร (Qualifications of Personnel) ในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เป็นผู้มีอุดมการณ์ สอดแทรกปรัชญาการมองโลก และปลูกสร้างทัศนคติที่ถูกต้องใน ผู้เรียน สร้างผู้เรียนรุ่นใหม่ให้เป็นคนที่อยู่เพื่อผู้อื่นและสังคม เป็นแบบอย่างที่ดีในทุกด้าน โดยเฉพาะการเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม ซึ่งจะสร้างอิทธิพลชีวิตในผู้เรียนให้ซึมซับ แบบอย่างที่ดีไปปฏิบัติในอนาคต

เป็นผู้รักการเรียนรู้ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาการเรียนการสอน การจัดการศึกษาทั้งระบบให้ ผู้เรียนมีความรู้ลึก รู้กว้าง รู้ไกลในทางวิชาการ และรู้เท่าทันในการดำเนินชีวิตในสภาพสังคมที่ เกิดขึ้นจริง อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน

เป็นผู้มีส่วนชี้นำทิศทางที่ถูกต้องและร่วมแก้ไขปัญหาดังสังคม บุคลากรของโรงเรียนพึงแสดง บทบาทในการมีส่วนร่วมพัฒนาสังคม โดยบุคลากรภายในโรงเรียนมีกิจกรรมในเชิงบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อสังคม ฝึกผู้เรียนให้ทำกิจกรรมเพื่อสังคมร่วมกัน จัดเวทีสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับภาคส่วนในสังคม สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันครอบครัว และองค์กร ต่าง ๆ ในสังคม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมาย ภารกิจ และยุทธศาสตร์ของโรงเรียนที่กล่าวมา ตั้งแต่แรก

10. บุคคลที่ควรยึดเป็นแบบอย่าง (Hero and Heroine) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัด สังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เพิ่มการเป็นแบบอย่างที่ดี จุดที่ควรเสริมคือ เป็นผู้ที่ “เป็นแบบที่ดีให้กับสังคม” โดยเฉพาะ ด้านการเป็นนักคิด นักเรียนรู้ เป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นนักทำประโยชน์ให้สังคม

11. บรรทัดฐานทางศีลธรรม (Moral Standard) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล ในทศวรรษหน้า

เป็นคนที่รับผิดชอบตนเอง คนรอบข้าง และสังคมส่วนรวม เพื่อเป็นกรอบดำเนินชีวิต ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี ตามมาตรฐานการศึกษา ทั้งในระดับปัจเจกชน กลุ่มชน และ สาธารณชน

12. ขนบธรรมเนียมประเพณี (Tradition or Custom) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัด สังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เสนอเพิ่มเติม โดยอาจเพิ่มเติมเป็นข้อ 4. คือ

สื่อสารวัฒนธรรมอันดีงาม สะท้อนถึงการเปิดกว้างเห็นคุณค่าในความหลากหลายทางวัฒนธรรม หมายถึงการสื่อสารขนบธรรมเนียม ประเพณีทั้งสถานศึกษา หรือผสมผสานกับวัฒนธรรมอื่น ๆ ของสังคมท้องถิ่นได้ลงตัว เช่น การเปิดช่องทางให้กว้างในการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและคนในท้องถิ่น และยังเป็นผลดีต่อการสื่อสารขนบประเพณีของโรงเรียนเอง ให้เป็นที่รู้จัก และเข้าใจอย่างถูกต้องของคนในท้องถิ่น อันจะนำมาซึ่งการปฏิบัติต่อกันด้วยใจยอมรับ และผนึกกำลังกันในการสร้างสรรค์พัฒนาสังคมในอนาคต

13. ระเบียบปฏิบัติ (Regulations) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน ทศวรรษหน้า

เห็นด้วยตามที่ผู้วิจัยนำเสนอ

14. พิธีกรรมหรืองานพิธี (Ceremony) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน ทศวรรษหน้า

เห็นด้วยตามที่ผู้วิจัยนำเสนอ แต่ควรระวังที่จะไม่เป็นการบังคับ ฝืนใจผู้ที่ไม่สมัครใจ

15. หลักสูตร (Curriculum) และการจัดการเรียนการสอน (Learning-Teaching Activities) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เสนอในประเด็นเพิ่มเติมดังนี้

เพิ่มวิชาการสอนคิด 10 มิติ การเรียนการสอนพึงจัดให้มีวิชาสอนวิธีคิดโดยตรง (Thinking Skills) จัดเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการฝึกฝนกระบวนการคิดอย่างมีหลักที่ถูกต้อง ตัวอย่างเช่น การสอนการคิด 10 มิติ (ผลงานหนังสือของผอ.ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, ชุดผู้ชนะ 10 คิด) ซึ่งประกอบด้วย การคิดเชิงสังเคราะห์ เชิงวิเคราะห์ เชิงสร้างสรรค์ เชิงวิพากษ์ เชิงบูรณาการ เชิงกลยุทธ์ เชิงประยุกต์ เชิงเปรียบเทียบ เชิงมนทัศน์ และเชิงอนาคต

เนื่องจากรากฐานการคิดเป็นเรื่องสำคัญต่อการเรียนรู้ในอนาคต เนื่องจากองค์ความรู้เปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยหลายอย่างที่เคลื่อนไปข้างหน้า พร้อมด้วยกระแสค่านิยมและวัฒนธรรมใหม่ที่มีทั้งดีและไม่ดี ถูกต้องและไม่ถูกต้อง สมควรและไม่สมควร เป็นต้น จึงจำเป็นต้องสร้าง

ภูมิคุ้มกันทางความคิด สร้างเกราะป้องกันและตัดชิปนาวาทปัญหาให้กับคนรุ่นใหม่
ในการดำรงชีวิตอย่างผู้มีหลักการ มีเหตุผล มีวิสัยทัศน์ที่เอื้อประโยชน์ต่อสังคม

16. ธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล ในทศวรรษหน้า

เห็นด้วยตามที่ผู้วิจัยนำเสนอ

17. มนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล ในทศวรรษหน้า

เห็นด้วยตามที่ผู้วิจัยนำเสนอ

18. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อม (Relationship to the Environment) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เห็นด้วยตามที่ผู้วิจัยนำเสนอ

19. เทคโนโลยี (Technology) ที่ใช้ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า พัฒนาเทคโนโลยีในการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มช่องทางเรียนรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั่วโลก

ควรพัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางที่เปิดโอกาสให้นักเรียนด้อยโอกาสในท้องถิ่นได้
เข้ามาร่วมใช้เทคโนโลยี ซึ่งเป็นการปฏิบัติภารกิจรับใช้สังคมที่ดีอีกประการหนึ่ง และเป็นไปตาม
วิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของ ศาสตราจารย์ นพ.เกษม วัฒนชัย

องคมนตรี, อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2548 เวลา 08.30-10.00 น.

ณ ทำเนียบองคมนตรี กรุงเทพมหานคร

1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน ทศวรรษหน้า

เมื่อพูดถึงการศึกษาก็มีคำอยู่หลายคำที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. การเรียนรู้ (To Learn) เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคนใน 3 ด้าน คือ

- 1) ทำให้เกิดการเรียนรู้ คือ จากไม่รู้เป็นรู้
- 2) ทำให้มีทักษะ คือ จากทำไม่ได้ให้ทำได้
- 3) ทำให้มีค่านิยมและคุณธรรม คือ จากไม่มีคุณธรรมไปสู่คนมีคุณธรรมเพื่อ

กำกับให้การทำสิ่งนั้นเกิดประโยชน์ ไม่ใช่เป็นโทษต่อตนเองและผู้อื่น

มนุษย์มีการเรียนรู้ตั้งแต่วัยอยู่ในท้องแม่จนกระทั่งวันตาย การเรียนรู้เป็นสิ่งดี เป็นเรื่องที่ต้องทำให้เกิดขึ้นในทุกช่วงอายุของคน เพราะฉะนั้น สังคมจะต้องจัดให้มนุษย์เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาเพื่อให้มนุษย์เกิดการพัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น เติบโตขึ้น (Growth)

2. การศึกษา (Education) เป็นระบบการเรียนรู้ (System of Learning) ที่รัฐออกแบบจัดให้ประชาชนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวของผู้เรียน เช่น ไทยจัดระบบการศึกษาโดยมีการศึกษานั่นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา การศึกษาพิเศษ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่สอง) พ.ศ. 2545 ในประเทศอื่นก็แตกต่างกันไปตามบริบทของเขาเป็นไปตามความประสงค์ของประเทศที่จะให้ประชาชนเจริญหรือพัฒนาขึ้นมาอย่างไร โดยการนำความรู้ของมนุษย์ในโลกมาจัดเป็นระบบการเรียนรู้

ฉะนั้นการศึกษาก็เป็นระบบการเรียนรู้ที่รัฐออกแบบจัดให้ประชาชนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่พัฒนาขึ้น ดีขึ้น เข้มแข็งขึ้น เพราะฉะนั้นถ้ารัฐเห็นคุณค่าการศึกษา รัฐก็จะทุ่มเทออกแบบระบบการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด ถ้าประเทศไหนมองว่าตนเองอ่อนแอด้านปฐมนิเทศหรือขั้นพื้นฐานเขาก็จะทุ่มเทในจุดนี้มากขึ้น

ประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นคาทอลิกก็สามารถนำเอาระบบการศึกษาที่รัฐออกแบบไว้มาจัดการศึกษาตามปรัชญาของตนเองได้

3. การเรียนรู้จากนอกระบบการศึกษาและในระบบการศึกษา

1) การเรียนรู้จากนอกระบบการศึกษา เพราะมนุษย์มีการเรียนรู้ตั้งแต่อยู่ในท้องแม่จนกระทั่งชีวิตจะหาไม่ เป็นการเรียนรู้นอกห้องเรียน เรียนรู้จากครอบครัว ชุมชน คุณค่าของการเรียนรู้จากนอกระบบการศึกษานั้นยิ่งใหญ่มาก เช่น วิชาช่างสิบหมู่ในวัง (ได้แก่ ช่างทำหัวโขน ช่างทำอาหารการกิน ช่างทำเครื่องลงรักปิดทอง เป็นต้น)

2) การเรียนรู้ในระบบการศึกษาเป็นระบบการเรียนรู้ที่รัฐออกแบบไว้ โดยมีหลักสูตร มีมาตรฐานชัดเจน

จุดอ่อนของการจัดการศึกษาของประเทศไทย คือ เราไปให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในระบบมากเกินไป เราจัดการศึกษาเฉพาะกลุ่มอายุมากเกินไป โดยไม่คำนึงถึงกลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ ละเลยการให้การศึกษาแก่กลุ่มคนที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ ละเลยช่างสิบหมู่ในวัง ช่างไม้ ภูมิปัญญาชาวบ้าน วิชาในครอบครัว เป็นต้น

4. ความรู้ (Knowledge) เป็นการสังเกต ข้อมูล ประสบการณ์ การทดสอบของมนุษย์แล้วประมวลเป็นหมวดหมู่ของวิชาการ เป็นความรู้ของมนุษย์ (Human Knowledge) เป็นเกิดความรู้ก้อนหนึ่งที่ใหญ่มากและจะใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา UNESCO ได้แบ่งความรู้ออกเป็นสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น สาขาวิชาเกษตร สาขาวิชาวิศวะ เป็นต้น แล้วนำเอาความรู้มาเป็นฐานในการทำงานให้มนุษย์ ตรงนี้แหละที่เรียกว่าเทคโนโลยี (Technology)

5. หลักสูตร (Curriculum) คือพิมพ์เขียวสำคัญที่จะสร้างมิติของการเปลี่ยนแปลงให้กับผู้เรียนภายใต้เงื่อนไขที่จำกัดอันหนึ่ง (เช่น ภายในเวลา 100 ชั่วโมง) เพื่อให้เกิดความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ค่านิยม (Value) ซึ่งต้องปรับเปลี่ยนตลอดเวลาเพราะความรู้นั้นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ หรือแม้แต่นิยามก็เปลี่ยนไป หลักสูตรจึงต้องเป็นพิมพ์เขียวที่เป็นพลวัต (Dydynamic) และในช่วงหลังเรายังคงไม่สามารถนำสาขาวิชา (Discipline) เดียวมาทำหลักสูตรเพราะบางอาชีพมันข้ามสาขาวิชา ดังนั้น บางหลักสูตรจึงต้องเป็นหลักสูตรหลากหลายสาขาวิชา (Multidisciplinary Curriculum)

6. กลุ่มสาขาวิชา คือ การนำหลักสูตรมาแบ่งเป็นส่วน ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการเรียนการสอน

7. หมวดหรือรายวิชา (Course) คือ หน่วยการศึกษาที่เล็กที่สุด (Education Unit) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ชุดหนึ่งขึ้นมา

8. วิชาทางโลก (Scientific Knowledge or Secular Knowledge) กับ วิชาทางธรรมะ
วิชาทางโลก หรือ โลภียะปัญญา เป็นสมบัติของมนุษยชาติ (Universal Property) เป็นวิชาของมนุษยชาติ ต้องถกเถียง พิสูจน์อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ได้ความรู้ที่สูงขึ้น ลึกซึ้งขึ้น

วิชาทางธรรม หรือธรรมปัญญา (โลกุตระ) ได้พัฒนามาค่อนข้างมากในช่วงสองพันกว่าปีที่ผ่านมา มีศาสนา มีสำนักคิดมากมาย แต่ละศาสนาก็จะมีหลักคิด หลักธรรม อุดมการณ์ วิธีการของตนเองซึ่งเป็นเรื่องของความเชื่อ ความศรัทธา (Faith) ของมนุษย์เป็นเสรีภาพส่วนบุคคลที่จะเลือกเชื่อหรือศรัทธาในศาสนาใดก็ได้ โดยไม่ควรนำมาถกเถียงกันแต่สามารถตีความโดยสาวกในศาสนา นั้น ๆ ได้

อย่างไรก็ตามเมื่อนำธรรมปัญญามีอยู่ในโลกมารวมกัน เราจะพบหลักธรรม 3 ข้อใหญ่ ๆ คือ

- 1) ความสัจ ความจริง (Truth)
- 2) คุณค่าของคน หรือศักดิ์ศรีของมนุษย์ (Human Value or Human Dignity)
- 3) ความรักความเมตตา (Love and Kindness)

อยากให้การศึกษาทุกระบบในโลกนำเอา 3 หลักการใหญ่ ๆ นี้ไปบูรณาการในทุกสาขาวิชาเพื่อให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่รักความสัจจริง เคารพคุณค่าของคน หรือ ศักดิ์ศรีของมนุษย์ และมีความรักความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์

ความรู้ทางโลกกับความรู้ทางธรรมเป็นเรื่องลำเค็ญกัน ความรู้ทางโลกคือตัวเรือ ส่วนความรู้ทางธรรมคือหางเสือที่จะทำให้เรือไปสู่เป้าหมายที่ถูกต้อง

กระทรวงศึกษาธิการสามารถนำเอาหลักคิดเรื่องการเรียนรู้การศึกษา การเรียนรู้จากนอกระบบ การศึกษาการเรียนรู้จากในระบบการศึกษา ความรู้ หลักสูตร กลุ่มสาขาวิชา วิชาทางโลก วิชาทางธรรมไปกำหนดเป็น นโยบายระดับชาติ (National Policy) จากนั้น ผู้ปฏิบัติได้แก่ เขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษา ผู้บริหารทั้งสองระดับจะต้องนำหลักคิดดังกล่าวไปบริหาร ส่วนในระดับครูก็สามารถดึงหลักคิดดังกล่าวมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

ในระดับห้องเรียนครูต้องเน้นห้องเรียนหรือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Classroom Centered or Student Centered) โดยเน้นทั้งวิชาทางโลกและวิชาทางธรรมเพื่อให้การเรียนนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลง (To Learn Means to Change) เพื่อ

- 1) ให้ผู้เรียนมีความรู้ (Knowledge)
- 2) ให้ผู้เรียนเกิดทักษะ (Skill)
- 3) ให้ผู้เรียนมีค่านิยม ศีลธรรม จริยธรรม (Value, Moral, Ethics)

ในเรื่องค่านิยม ศีลธรรม จริยธรรม (Value, Moral, Ethics) คาทอลิกต้องนำหลักธรรม อุดมการณ์ของศาสนา แล้วแปลงสิ่งนี้มาสู่เป้าหมายทางศีลธรรม (Moral Objectives) ของหลักสูตร ของรายวิชาให้เหมาะสมสำหรับแต่ละช่วงชั้นซึ่งต้องตกลงกัน ครูแต่ละคนต้องทราบ และนำไปบูรณาการในรายวิชาที่ตนเองสอน บางหลักศีลธรรม (Moral Principle) อาจนำไปใช้ใน

ทุกช่วงชั้น แต่ละโรงเรียนต้องหากิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของตนเพื่อไปสู่หลักศีลธรรมให้ได้ ทั้งหมดที่โรงเรียนแต่ละโรงเรียนทำนี้เรียกว่า อุนิยศึกษา (Character Education) คือการศึกษาเพื่อพัฒนาอุปนิสัยชุดหนึ่ง โรงเรียนคาทอลิกต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดอุปนิสัยศึกษาคาทอลิก (Catholic Character Education) คือการศึกษาเพื่อพัฒนาอุปนิสัยแบบคาทอลิก

โรงเรียน Prince Royal's College กำหนดไว้ว่าผู้จบการศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1) เป็นผู้มีจงรักภักดีต่อแผ่นดิน (Royal Subject) ระดับอุดมการณ์
- 2) เป็นพลเมืองดี (Good Citizenship) ระดับปฏิบัติ
- 3) เป็นผู้มีจิตใจบริการ (Service Mind)

2. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) นำธรรมปัญญาไปใส่ในทุกชุดวิชาทางโลก ทุกสาระการเรียนรู้
- 2) ในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นหอพัก โรงอาหาร ห้องสมุด ทุกกิจกรรมทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา ทั้งในและนอกห้องเรียนถือว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องไปเสริมให้โรงเรียนไปสู่เป้าหมายให้ได้ คือไปสู่การสร้างอุปนิสัยศึกษา (Character Education)

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ควรเน้นที่การสร้างผู้บริหารเป็นสำคัญโดยวิเคราะห์ว่าผู้บริหารที่พึงประสงค์ควรมีคุณสมบัติอย่างไรคือ ต้องมีความรู้อะไร ทักษะอะไรและคุณธรรมอะไร และเสริมสร้างสิ่งที่ยากไปโดยการศึกษาอบรม เป็นกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Ongoing Development Process)
- 2) ในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกนั้น ควรมีสวนย์พัฒนาผู้บริหาร (R&D Center) และมีหน่วยงานวิจัยด้วย
- 3) ต้องกำจัดการไร้ประสิทธิภาพเพราะคุณภาพของผู้บริหารมีผลต่อความเจริญหรือล้มเหลวของโรงเรียน คือต้องมีเกณฑ์ด้านลบ (Negative Criterion) ด้วย
- 4) วัฒนธรรมองค์การอยู่ที่ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะถ้าหัวไม่คิดข้างล่างก็ไม่เปลี่ยนแปลง

4. ครู

ครูมีความสำคัญมากเพราะทั้งวิชาการทางโลกและวิชาทางธรรมจะถูกขับเคลื่อนโดยครู ดังนั้นในการผลิตครูจึงควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) ผู้ออกแบบหลักสูตรผลิตครูต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ จริงจัง
- 2) ควรมีการวิจัยเพื่อผลิตและพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ
- 3) ควรมีสถาบันผลิตครูอย่างเป็นกิจลักษณะ
- 4) มีระบบพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องทั้งในสถานศึกษาจนกระทั่งเกษียณอย่างครบวงจร

5. หลักสูตร (Curriculum) และการจัดการเรียนการสอน (Learning-Teaching Activities) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centered) นั้นครูต้องรู้จักจุดอ่อน จุดแข็ง ของผู้เรียนแต่ละคน ใครอ่อนก็สอนเสริมจนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์รายวิชา (Course Objectives) การเรียนรู้แบบนี้เรียกว่า การเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learning Learner Centered) ผู้เรียนทุกคนต้องเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

การสอนเป็นสิ่งสำคัญแต่การสอนเป็นเพียงวิธีการ (Means) นำไปสู่เป้าหมาย (Goals) คือ ให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ มีทักษะ มีค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ควรมีสถาบันวิจัยและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ แล้วนำข้อค้นพบมาแบ่งปันกันและนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนา

6. คณะกรรมการโรงเรียน (School Board) ควรมีบทบาทอยู่ในระบบธรรมาภิบาลของโรงเรียน 4 ขั้น

- 1) ขั้นแรก คือ เจ้าของโรงเรียน อาจเป็นมิสซัง มูลนิธิ
- 2) ขั้นสอง คือ คณะกรรมการโรงเรียนต้องเป็นบอร์ดวิชาการ (Academic Board) ต้องมีความรู้ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
- 3) ขั้นสาม คือ ผู้บริหารคือ ครูใหญ่ และทีมงาน เพื่อผลักดันนโยบายของโรงเรียนให้บรรลุ
- 4) ขั้นสี่ คือ ผู้ปฏิบัติ

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มีคำอยู่สองคำใหญ่ ๆ คือ ความรับผิดชอบ (Responsibility) และความรับผิดชอบ (Accountability) ทั้งสี่ขั้นจะต้องมีทั้งความรับผิดชอบและความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบ (Responsibility) คือ การกำหนดพันธสัญญาที่แต่ละชั้นต้องทำอาจเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ เช่น

ขั้นแรกคือ เจ้าของต้องกำหนดวัตถุประสงค์ (Goal) ทิศทางของโรงเรียน เช่น เพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกมิติ (Holistic)

ขั้นสองคือ คณะกรรมการจะต้องรับผิดชอบโดยการนำวัตถุประสงค์ (Goal) มาแปลงเป็นนโยบายเชิงเป้าหมาย (Goal Policy)

ขั้นสามคือ ผู้บริหาร ซึ่งหมายถึงครูใหญ่และทีมงานจะต้องรับผิดชอบ โดยนำ Goal Policy มาแปลงเป็นนโยบายเชิงปฏิบัติ (Administrative Policy)

ขั้นสี่คือ ผู้ปฏิบัติ ซึ่งหมายถึง ครู ต้องนำนโยบายเชิงปฏิบัติ มาแปลงเป็นแผนงานโครงการ งานกิจกรรมต่าง ๆ

2. ความรับผิดชอบ (Accountability)

เมื่อลงมือทำไปแล้ว ถ้าดีหรือชั่วอย่างไร แต่ละชั้น (ทั้งสี่ชั้น) ต้องรับผิดชอบร่วมกัน เช่น ส่งนักเรียน ป.6 ไปรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (National Test) ในวิชาภาษาไทย ถ้าผลสอบเฉลี่ยของนักเรียนโรงเรียนของเรา (School Average Score) ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของชาติ (National Average Score) ทั้งครูผู้สอน ผู้บริหาร คณะกรรมการโรงเรียน และเจ้าของโรงเรียนต้องรับผิดชอบด้วยกันและต้องหาทางแก้ไขให้ดีขึ้น แต่ถ้าผลสอบเฉลี่ยของนักเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของชาติทุกชั้นก็รับชอบไป

7. โรงเรียนกับชุมชน

ในต่างประเทศถือว่าความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นเรื่องใหญ่มาก

ญี่ปุ่น ในการจัดการเรียนรู้โรงเรียนจะจัดให้นักเรียนอยู่ในโรงเรียนเพียง 5 วัน และอีกครึ่งวันให้นักเรียนไปเปิดโลกทัศน์ ไปเรียนรู้จากชุมชน ไปดูว่าเขาทำอย่างไร เขาทำกิจกรรมอย่างไร เป็นต้น

สิงคโปร์ เน้นให้นักเรียนสิงคโปร์เป็นพลเมืองดี (Good Citizenship) เพราะประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่เจริญมาก คนมีความรู้สูง รายได้สูง แต่คนสิงคโปร์เห็นแก่ตัว เขาจึงถือเป็นนโยบายการศึกษา (National Agenda) ว่าจะทำอะไรให้นักเรียนสิงคโปร์รู้จักเสียสละ ตัวอย่างเช่น นักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจะต้องทำโครงการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวมโดยให้นักเรียนคิดเอง ตามกระบวนการ PDCA เช่น ในปีการศึกษานี้จะทำโครงการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวมก็ให้นักเรียนไปดูสถานที่ต่าง ๆ เช่น บ้านพักคนชรา ห้องอาหารของโรงเรียน แล้วทำโครงการมา

นำเสนอในห้องเรียนและเลือกเอาโครงการใดโครงการหนึ่ง โดยให้เขาร่วมกันคิดวางแผน (P) ปฏิบัติตามแผน (D) ประเมินผล (C) ปรับแผน (A) ในการทำโครงการบำเพ็ญประโยชน์ดังกล่าว

อีกตัวอย่างหนึ่ง ที่ภาคเหนือของประเทศไทย ที่โรงเรียนบ้านขุนแปะ เป็นปากะยอ ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย ได้พูดคุยกับประธานกรรมการโรงเรียน ชาวบ้านและพ่อแม่ผู้ปกครอง จากการสอบถามพ่อแม่ ผู้ปกครองปากะยอ พบว่า นอกจากที่โรงเรียนสอนตามหลักสูตรแล้ว พวกเขาอยากให้โรงเรียนสอนสิ่งต่อไปนี้

- 1) สอนนักเรียนให้รักดิน รักน้ำและรักต้นไม้
- 2) สอนนักเรียนให้ทำการเกษตรเป็น เพราะระบบการศึกษาของเราแยกผู้เรียนออกจากชุมชนและทำอะไรไม่เป็น ช่วยตัวเองไม่ได้ทั้งนักเรียนในเมืองและนักเรียนในชนบท ไปแยกนักเรียนออกจากวิถีชีวิตของเขาและทอดทิ้งชุมชน

3) สอนนักเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมปากะยอบ้าง

4) สอนนักเรียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

สรุปแล้วการศึกษาไทยละเลยชุมชน เพราะฉะนั้นต้องมีหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น

8. หลักสูตร

ระบบการศึกษา คือ พิมพ์เขียวที่กระทรวงศึกษาธิการออกแบบเพื่อสร้างคนในชาติ

ระบบการศึกษาระดับปฐมวัย คือ พิมพ์เขียวที่จะเตรียมนักเรียนเล็กเพื่อเข้าสู่การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรให้นักเรียนอนุบาลท่องศัพท์

ระบบการศึกษาระดับ ป.1-ม.6 คือ พิมพ์เขียวเหมือนกันทั่วโลก เป็นการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองในอนาคต ซึ่งอยู่ภายใต้บริบทที่แตกต่างกัน ต้องให้ผู้เรียนรู้จักประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ จุดดีจุดเด่นของประเทศของตน และรู้จักรักโลกด้วย เพื่อจะได้เลือกเส้นทางชีวิตของเขาได้อย่างเหมาะสม

หลักสูตรจึงควรมีเนื้อหา 3 ส่วน คือ

- 1) หลักสูตรแกนกลาง ระดับสากล (Global Content) : การสอนระดับปริญญาตรี
- 2) หลักสูตรแกนกลาง ระดับชาติ (National Content) : การสอนระดับปริญญาตรี
- 3) หลักสูตรท้องถิ่น (Local Content) เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักท้องถิ่นของตนเอง

และต้องจัดสอบกันเองในท้องถิ่น

9. เทคโนโลยี (Technology)

ก่อนอื่นครูผู้สอนต้องบอกความคิดรวบยอด (Concept) เกี่ยวกับเทคโนโลยีก่อนว่า เทคโนโลยีมีความเป็นมาอย่างไร ธรรมชาติ ประโยชน์และโทษของเทคโนโลยีก่อน แล้วจึงลงไปสู่รายละเอียด เพื่อเขาจะได้เลือกได้อย่างเหมาะสม

10. โรงเรียนคาทอลิกในอุดมคติ

หลักของพระบรมราชชนกในปี พ.ศ. 2471 ท่านมีจดหมายไปถึงบรรดาแพทย์และเตือนแพทย์ว่าต้องมีความเชื่อมั่น 3 ประการ คือ

1) มีความเชื่อมั่นในตนเอง แต่ต้องไม่เชื่อมั่นเกินความเป็นจริง คือ ต้องแยกว่าตัวเองรู้อะไรและไม่รู้อะไร เพราะฉะนั้น ผู้บริหารและครูโรงเรียนคาทอลิกต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง (Self Confidence) บนพื้นฐานที่ว่า รู้ว่าเราทำอะไรและไม่รู้อะไร จุดที่เราไม่รู้ต้องค้นคว้า ต้องมีการพัฒนาตนเอง (Improvement Mechanism) โรงเรียนคาทอลิกจึงต้องเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) จึงจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

2) มีความเชื่อมั่นในกลุ่ม กลุ่มโรงเรียนคาทอลิกต้องสร้างความร่วมมือ สร้างเครือข่าย เป็นพันธมิตร มีความเอื้ออาทร ให้เกิดความเชื่อมั่นในกันและกัน ให้มีการถ่ายโอนทรัพยากร นวัตกรรมระหว่างกัน

3) ได้รับความเชื่อมั่นจากชุมชน เพราะโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ต้องเอื้ออาทรแก่ชุมชน ให้โอกาสคนจน คนด้อยโอกาสด้วย

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของ บาทหลวง จรัล ทองปิยะภูมิ
ผู้จัดการ ครูใหญ่โรงเรียนพระมหาไถ่ศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2548 เวลา 19.30-22.30 น.
ณ โรงแรมโซฟิเทล ขอนแก่น

1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

1) การศึกษา คือ การพัฒนาเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (The Perfect Person หรือ The Whole Person) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่สอง) พ.ศ. 2545 ซึ่งต้องยึดถือต่อไป การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ต้องปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป มนุษย์ต้องสัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรม การศึกษาต้องสร้างจิตสำนึกให้มนุษย์รักษาวัฒนธรรมของตนไว้อย่างแข็งแรง

2) การศึกษาเป็นการรวมความเชื่อกับวัฒนธรรมไทยซึ่งต้องรวมอย่างสร้างสรรค์

3) มนุษย์ที่สมบูรณ์ในมุมมองทฤษฎีปัญญา ต้องเริ่มจากความสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย ด้านตรรกะ ด้านอารมณ์ ด้านดนตรีศิลปะ สุนทรียภาพ เพราะสุนทรียภาพเป็นพื้นฐานของศีลธรรม

4) เน้นหลักพระวรสาร คือ ความรัก ความเมตตา ขันติธรรม คือ เน้นความอดทนอดกลั้น ในสภาพสังคมที่มีความก้าวร้าวอยู่ในขณะนี้

2. วิสัยทัศน์ (Vision) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

1) ประชาคมที่มุ่งสู่ความดี ความงามและความจริงเป็นสิ่งที่ตอบสนองจุดอ่อนของการศึกษาไทย

ความดี คือ วุฒิกะทางศีลธรรม เพราะเดิมศาสนาเป็นผู้นำศีลธรรม ปัจจุบันสื่อมวลชนเป็นผู้สอนศีลธรรม ผู้เรียนต้องได้รับการหล่อหลอมถึงวุฒิกะทางศีลธรรม สามารถแยกถูกแยกผิด มั่นคงในอุดมการณ์ของตนเอง เพราะทุกวันนี้มีปัญหาเรื่องความมั่นคงในอุดมการณ์ ไม่มีความผูกพัน (Commitment) สามภรรยาไม่ซื่อสัตย์ต่อกัน ครูไม่รักดีต่อองค์กร ไม่รักในวิชาชีพ ไม่เข้าใจว่าวิชาชีพครูเป็นกระแสเรียก การใช้วิจารณญาณ ความดีคือการเอาชนะความชั่วด้วยความดี เอาชนะความรุนแรงด้วยสันติ เอาชนะความเกลียดกลัวด้วยความยุติธรรม

ความงาม เป็นความงามของจิตใจ ความเป็นมิตรไมตรีกับเพื่อนพี่น้องและสิ่งแวดล้อม สุนทรียภาพเป็นพื้นฐานของศีลธรรม

ความจริง เน้นเรื่องการเรียนรู้สัจธรรมของชีวิต ความซื่อสัตย์ต่อพระเจ้า ต่อตนเองและต่อเพื่อนมนุษย์ เป็นจุดที่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมไทย ต้องสามารถยื่นหยัดทานกระแสการคอร์รัปชัน ต้องสามารถเป็นมโนธรรมของสังคมได้

3. พันธกิจ (Mission) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

นำความดี ความงาม และความจริง มาแตกย่อยเป็น 5 ข้อ ดังต่อไปนี้

- 1) ปลุกฝังคุณลักษณะเชิงศีลธรรม
- 2) การใช้วิจารณ์ญาณ การคิดวิเคราะห์ ซึ่งควรเป็นจุดเน้นของการเรียนการสอนทุกรายวิชา
- 3) ความรักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 4) การดำรงอยู่กับผู้อื่นอย่างสมานฉันท์ เพราะสังคมมีความรุนแรงมาก การศึกษาคาทอลิกต้องให้ความสำคัญมากในทศวรรษหน้า
- 5) การซื่อสัตย์ต่อพระเจ้า ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น

4. เป้าหมาย (Goal) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

นอกจากเป้าหมายที่สภากาการศึกษาคาทอลิกระบุไว้ อยากจะเพิ่มเติมเรื่อง “สันติศึกษา” เพราะความรุนแรงถูกปลุกฝังจากหลายสื่อ เช่น เกมคอมพิวเตอร์ที่เน้นให้ใช้ความรุนแรง การเอาชนะอีกประการหนึ่ง ต้องให้ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้และมีความรู้ทักษะเชิงการบริหารงานเพื่อให้นักเรียนสามารถจัดการกับชีวิตของเขาได้ด้วย

5. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ต้องใช้ยุทธศาสตร์หลาย ๆ ยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาคาทอลิกในทศวรรษหน้า แต่อยากจะเน้นยุทธศาสตร์หนึ่งที่สำคัญคือ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือ

ยุทธศาสตร์ของโรงเรียนคาทอลิกในทศวรรษหน้า คือ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือ เพราะจะก่อให้เกิดพลังความร่วมมือ ควรเริ่มตั้งแต่ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนในสังฆมณฑล และในระดับชาติของไทยมีน้อยมาก เมื่อเทียบกับโรงเรียนคาทอลิกในประเทศสิงคโปร์ ที่ผู้บริหารทั้งหมดเขาพบกันทุกเดือน

อยากเห็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียน เป็นจิตตารมณ์ของการแบ่งปัน ซึ่งคงเป็นเพราะขาดการวางแผนที่จะทำให้เกิดความร่วมมือ ต้องมีคนคิด และเป็นตัวตั้งตัวตี เพื่อนำไปสู่การดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

อยากให้ผู้อำนวยการการศึกษาของแต่ละคณะหรือของสังฆมณฑลมาวางแผนร่วมกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือกัน

ขอยกตัวอย่าง ความร่วมมือที่ทำได้ทันทีและเป็นเรื่องเร่งด่วน คือ เรื่อง “ค่านิยมศึกษา” (Value Education) ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ถ้าแต่ละคณะนักบวช และพระสงฆ์สังฆมณฑล ส่งผู้เชี่ยวชาญ มาตั้งเป็นคณะกรรมการดำเนินการ หรือจะทำในระดับสังฆมณฑลและระดับคณะนักบวชก็ได้

6. โครงสร้างการบริหาร (Organizational Structure) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โครงสร้างการบริหารแบบดั้งเดิม (Conventional) คงเปลี่ยนยาก จริง ๆ แล้วโครงสร้างนี้ก็มีข้อดีอยู่ แต่ก็สามารถเปลี่ยนไปสู่องค์กรแบบราบ (Flat Organization) ได้ คือ จากผู้อำนวยการ ไปสู่หัวหน้ากลุ่มสาระเลย (ไม่มีผู้ช่วยผู้อำนวยการ) แต่ผู้อำนวยการต้องทุ่มเทและมีเวลา

ผู้อำนวยการต้องประชุมกับหัวหน้ากลุ่มสาระบ่อย ๆ อาจจะแทบทุกวัน ถ้าผู้บริหารมีเวลาทุ่มเทให้เต็มที่ ถือว่าเป็นจิตตารมณ์คริสต์ คือ ผู้บริหารให้เวลา ให้ความอบอุ่นแก่ผู้ร่วมงานอย่างเต็มที่

หัวหน้ากลุ่มสาระทำหน้าที่เป็นฝ่ายวิชาการและฝ่ายปกครอง ไปในตัว และถ้าเป็นไปได้ ครูประจำชั้นต้องสามารถทำหน้าที่เป็นครูปกครองนักเรียนในห้องของตนเลย

7. รูปแบบการบริหาร (Administrative Style) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิกควรเน้นนโยบายเปิดประตู (Opened Door Policy) คือ ผู้ปกครอง ครู นักเรียนสามารถเดินเข้ามาพูดคุยกับผู้บริหารได้อย่างสะดวก

เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจให้ครูใหญ่และคณะกรรมการโรงเรียน

8. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

1) เน้นความเป็นผู้นำแบบพระเยซูเจ้าคือ เน้นความเป็นกันเอง ความเป็นพี่น้อง

2) ผู้บริหารคือ ผู้รับใช้ ไม่บริหารแบบสั่งการ แต่ใช้ความอ่อนโยน จะทำให้เกิดผลดีมากว่า

3) ผู้บริหารห่วงใยในการตัดสินใจ และสร้างแรงจูงใจให้ครูทำงานด้วยวิธีการที่ให้เกิดผล

4) ผู้บริหารต้องตระหนักเสมอว่า การบริหาร คือ กระบวนการแก้ปัญหา

9. บรรยายภาพของโรงเรียนคาทอลิก

บรรยายภาพในโรงเรียนแบบจิตตารมณ์ของพระเยซูเจ้า คือ บรรยายภาพของความเป็นพี่น้อง ความไว้นื้อเชื่อใจกัน ต้องไม่มีบรรยายภาพของความกลัว หรือความเฉยเมยต่อกัน

10. คุณลักษณะของบุคลากร (Qualifications of Personnel) ในโรงเรียนคาทอลิก

สังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ต้องเชื่อว่าการเป็นครูนั้นเป็นกระแสเรียก พระเจ้าเรียกเรา (ผู้บริหาร ครู) ให้มาทำงานนี้
- 2) ครูต้องเหมือนพระเยซูเจ้าคือนักเรียนสามารถเข้าหาได้ ทำให้นักเรียนมีความสุข
- 3) ครูต้องมีทักษะในการทำโฮมรูม การสอนจริยะ การแนะแนว
- 4) ครูต้องมีทักษะในการช่วยนักเรียนที่มีปัญหาได้
- 5) ครูต้องมีบุคลิกภาพที่ดี หน้าตายิ้มแย้มเบิกบาน
- 6) ครูต้องมีอุดมการณ์ พุ่มพให้กับนักเรียนอย่างเต็มที่ ต้องไม่มีนักเรียนแม้แต่คนเดียว

ที่ถูกลืม

- 7) ครูต้องศรัทธาในวิชาชีพของตน มีความรักดีต่อองค์กร

11. บุคคลที่ควรยึดเป็นแบบอย่าง (Hero and Heroine) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัด

สังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) คนที่สามารถเลือกที่จะเป็น เมื่อเลือกแล้วมีความเด็ดเดี่ยว มุ่งมั่น พุ่มพจนประสบความสำเร็จเหมือนน้องวิว
- 2) คนที่ยืนหยัดในอุดมการณ์ของตัวเอง
- 3) คนธรรมดาที่ไม่ธรรมดา คือ คนที่ทำหน้าที่ธรรมดา ๆ แต่ทำด้วยความรับผิดชอบอย่างดีเป็นพิเศษ

12. ความเชื่อ (Belief) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) งานของเราเป็นงานของพระเจ้า
- 2) มนุษย์เป็นลูกพระเจ้า เป็นฉายาของพระเจ้า
- 3) พระประสงค์ของพระเจ้าคือ ความดีของมนุษย์
- 4) การเป็นครูนั้นเป็นกระแสเรียกที่พระเจ้าเรียกเราให้มาทำงานนี้

13. บรรทัดฐานทางศีลธรรม (Moral Standard) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ตรงข้ามกับบรรทัดฐานทางศีลธรรม (Moral Standard) คือ สองมาตรฐาน (Double Standard) ถ้าเราไม่ระวัง เราจะผิดพลาดในเรื่องบรรทัดฐานทางศีลธรรม ผู้บริหารต้องไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ดีตราบาปใคร ไม่ประจานใคร เมื่อผู้บริหารดำเนินใคร ต้องให้โอกาสเขาเสมอในการเริ่มต้นใหม่ เหมือนพระเยซูเจ้าที่ให้โอกาสเปโตร

14. ขนบธรรมเนียมประเพณี (Tradition or Custom) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เราต้องสร้างขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของเรา เน้นค่านิยมแบบไทย “หัวใจเป็นไทย วิสัยทัศน์สากล” ประเพณีปฏิบัติในโรงเรียน ต้องสร้างเอกลักษณ์ความเป็นโรงเรียนไทย ต้องทำให้โรงเรียนคาทอลิกเป็น โรงเรียนที่มีความเป็นไทยร้อยเปอร์เซ็นต์ ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนรักคุณค่าแห่งความเป็นไทย ผู้เรียนต้องไม่สูญเสียค่านิยมเป็นไทยในกระแสโลกาภิวัตน์ ควรสอนนักเรียนให้คลานเข้าเข้ามาหาผู้ใหญ่ เป็นการแสดงความเคารพ นอบน้อมผู้ใหญ่ เน้นให้ผู้เรียนรักและมีทักษะในศิลปวัฒนธรรมไทย

15. ระเบียบปฏิบัติ (Regulations) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการสร้างและปรับเปลี่ยนระเบียบปฏิบัติของโรงเรียน

16. พิธีกรรมหรืองานพิธี (Ceremony) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ควรจัดให้มีพิธีมิสซาบูชาขอบพระคุณ งานพิธีกรรมในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันเปิดภาคเรียน อ่านพระวาจาของพระเจ้าก่อนการประชุม อาจให้ภาวนาเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นการเพิ่มทักษะภาษาอังกฤษไปในตัว

17. หลักสูตร (Curriculum) และการจัดการเรียนการสอน (Learning-Teaching Activities) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

หลักสูตรต้องสนองตอบความเชื่อที่เรามี เน้นการปลูกฝังศีลธรรม จริยธรรมในตัวผู้เรียน สอนให้นักเรียนคิดเป็น โยนคำถามให้นักเรียนรู้จักไตร่ตรอง โดยครูต้องเตรียมการสอนให้

นักเรียนรู้จักคิดไตร่ตรองว่าความรู้ที่ได้รับจากวิชานี้ สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร

จัดให้มีหลักสูตรค่านิยมศึกษา (Value Education) บูรณาการศีลธรรม จริยธรรมเข้าไปในทุกวิชาที่สอน โดยต้องฝึกอบรมครูให้มีทักษะในการสอนแบบไตร่ตรอง คิดวิเคราะห์ (Reflection Pedagogy)

จัดทำธนาคารความดี ทำดีเพื่อครูเพราะมีวันครู เพื่อแม่เพราะมีวันแม่ เพื่อพ่อเพราะมีวันพ่อ และเพื่อพระเจ้าเพราะพระองค์รักเรา แล้วรวบรวมทั้ง 4 เล่มนี้ ถวายแด่พระแม่มาเรียในวันสำคัญ

จัดให้นักเรียนจดไดอารี่ (Daily) ว่าแต่ละวันว่าฉันเรียนรู้อะไร ครูสอนค่านิยมอะไรให้ฉันบ้าง

18. ธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

มนุษย์เป็นสิ่งสร้างของพระเจ้า และมนุษย์เป็นสิ่งสร้างที่ดีเพราะถูกสร้างมาตามภาพลักษณ์ของพระเป็นเจ้า เราต้องเคารพศักดิ์ศรีของกันและกัน

19. มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิกควรสอนเรื่องการพิจารณาโนธรรมของตนเป็นประจำ คือ ต้องรู้จักตนเองก่อน ก่อนที่จะสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น

การฝึกสมาธิอย่างสม่ำเสมอจะก่อให้เกิดการรู้จักตน การไตร่ตรองเป็นประจำทำให้นักเรียนสร้างความสัมพันธ์ต่อกันอย่างเหมาะสม

20. ความเป็นจริง (Reality of Catholic School) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนคือ สถานที่ที่ผู้เรียนมีความสุข เรียนอย่างมีความสุข มีปีติ

21. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อม (Relationship to the Environment) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนต้องรณรงค์เรื่องการรักษาสีงแวดล้อมอย่างจริงจัง การจัดการศึกษาไม่ใช่การให้ความรู้ แต่เป็นการสร้างอุปนิสัยความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมต้องเป็นวิถีชีวิตจริงของนักเรียน

22. เทคโนโลยี (Technology) ที่ใช้ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

1) โรงเรียนคาทอลิก ต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ต้องตระหนักว่าความช้ามีผลประโยชน์ เครื่องช่วยความช้าจึงเหนียวแน่น ชับซ้อนและขยายตัวอย่างรวดเร็ว “บุตรแห่งความสว่าง” ต้องสร้างเครื่องช่วยเหนียวแน่นและขยายรวดเร็ว อย่างน้อยเท่ากับ “บุตรแห่งความมืด” เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ เครื่องช่วยที่โรงเรียนคาทอลิกต้องเร่งสร้างและพัฒนาเพื่อถ่ายทอดความดี

2) เทคโนโลยีต้องรับใช้มนุษยชาติ ไม่ใช่มนุษยชาติตกเป็นทาสของเทคโนโลยี

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของ ชิตเตอร์จันทน์ ไพรงาม
ผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิก สังฆมณฑลนครราชสีมา
เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2548

1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

การศึกษา (คาทอลิก) หมายถึง การรวมวัฒนธรรมกับความเชื่อและรวมความเชื่อกับชีวิต จัดให้มีการเผยแพร่หลักธรรมของพระเยซูคริสต์ เพื่อการแพร่ธรรมอย่างถูกต้องแก่ บุรณาการ คุณธรรม จริยธรรมในทุกกลุ่มสาระ สอนสิทธิมนุษยชน เพิ่มพูนคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์

2. วิสัยทัศน์ (Vision) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) สร้างบรรยากาศตามหลักธรรมของพระเยซูคริสต์ ที่เต็มไปด้วยเสรีภาพและความรัก
- 2) ปลุกฝังค่านิยมพระวรสารให้เยาวชนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในวัฒนธรรม
- 3) ปลุกจิตสำนึกบุคลากรในสถานศึกษาให้รู้เข้าใจและใช้สื่อในทางที่ดี
- 4) เปิดวิสัยทัศน์ใหม่ต่อสังคม เป็นสถานที่การเสวนา รักษาเสรีภาพของมโนธรรม และการนับถือศาสนา
- 5) ทำงานเพื่อพระเจ้า สอนและอบรมให้คนเป็นคนสมบูรณ์

3. พันธกิจ (Mission) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) จัดการศึกษาอบรม ที่เสริมสร้างคุณธรรม ความรู้ โดยให้ผู้เรียนมีความสุข
- 2) จัดการศึกษาด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและให้โอกาสผู้ยากไร้ และด้อยโอกาสเข้ารับการศึกษาตามความเหมาะสม
- 3) สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในบรรยากาศแห่งความรัก เอื้ออาทร อภิบาลเพื่อเสริมสร้างคุณค่าของชีวิตครอบครัว
- 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน
- 5) สร้างบรรยากาศการเสวนาระหว่างศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี
- 6) มุ่งสู่ความเป็นเลิศแห่งความเป็นมนุษย์ เป็นประจักษ์พยานถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ด้วยชีวิตที่เป็นรูปธรรม และจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสร้างสังคมแห่งความจริง ยุติธรรม และสันติ

4. เป้าหมาย (Goal) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน ทศวรรษหน้า

ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความเป็นมนุษย์ในทุกมิติ

5. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) จัดอบรมเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนทุกระดับชั้น
- 2) จัดการศึกษาเพื่อหล่อหลอมนักเรียน ให้มีอุปนิสัยตามเอกลักษณ์ของสถาบันคาทอลิก คือ “เป็นคนเพื่อคนอื่น”
- 3) เข้มงวดเรื่องระเบียบวินัย ในขณะเดียวกัน ก็ให้ผู้เรียนมีอิสระในความคิด และมีทางเลือกเป็นของตนเอง

6. รูปแบบการบริหาร (Administrative Style) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน ทศวรรษหน้า

เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

7. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน ทศวรรษหน้า

- 1) สร้างบรรยากาศตามหลักธรรมของพระเยซูคริสต์ที่เต็มไปด้วยเสรีภาพและความรัก
- 2) ส่งเสริมศักดิ์ศรีของมนุษย์ สร้างคุณธรรม จริยธรรมและสันติในสังคม ให้โอกาสแก่นักเรียนคาทอลิกและผู้ยากไร้
- 3) บริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน
- 4) ติดตามผลการศึกษาอย่างต่อเนื่องและนำมาพัฒนาทุก ๆ ด้าน

8. คุณลักษณะของบุคลากร (Qualifications of Personnel) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัด สังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนครู ผู้ปกครองมีการปรึกษาหารือ เพื่อแบ่งปันประสบการณ์ ปัญหา ความสำเร็จ ความล้มเหลว และพร้อมที่จะแก้ไข
- 2) เอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด เป็นที่ไว้วางใจ เชื่อมมั่นและศรัทธาของนักเรียน
- 3) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม
- 4) มีความเชี่ยวชาญในวิชาที่ตนสอน

9. หลักสูตร (Curriculum) และการจัดการเรียนการสอน (Learning-Teaching Activities) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) เจ้มงวดเรื่องระเบียบวินัย ศีลธรรม จริยธรรม แต่ให้ผู้เรียนมีอิสระทางความคิดและมีทางเลือกเป็นของตนเอง
- 2) จัดการศึกษาเพื่อหล่อหลอมผู้เรียน ให้มีอุปนิสัยตามเอกลักษณ์ของสถาบันคาทอลิก คือ “เป็นคนเพื่อคนอื่น”
- 3) แผนการเรียนการสอนต้องมีแก่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัส ทดลอง นำมาวิเคราะห์ และสามารถแก้ปัญหาให้ถูกต้องโดยมีครูเป็นที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด
- 4) แผนการเรียนการสอนต้องมีการบูรณาการสู่กลุ่มสาระการเรียนรู้ในทุกกลุ่มได้
- 5) ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม อยู่ร่วมกับโลกและช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนมนุษย์

10. บุคคลที่ควรยึดเป็นแบบอย่าง (Hero and Heroine) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) มีความรัก ความยุติธรรม ความช่วยเหลือรับใช้เพื่อนมนุษย์
- 2) ท่วมท้นงานให้โรงเรียนด้วยความเสียสละ ทำชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน
- 3) มีความอดทน สามารถครองตนเองได้ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์
- 4) มีความเป็นผู้นำ รับผิดชอบสูง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
- 5) มีความเชื่อศรัทธาในศาสนา

11. ขนบธรรมเนียมประเพณี (Tradition or Custom) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ให้ความสำคัญกับประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ปลุกฝังให้นักเรียนมีความเคารพ มีความเชื่อ และรู้สึกหวงแหน และร่วมมือกันในการทำนุบำรุงรักษาให้ยั่งยืนต่อไป
- 2) ให้มีการศึกษาให้รู้ถึงที่มาและความเป็นไปของแต่ละขนบธรรมเนียมประเพณีว่ามีความหมายอย่างไร มีความสำคัญต่อชีวิตและเป็นพื้นฐานสำคัญของชีวิตที่จะช่วยให้เราดำรงอยู่ในสังคมได้
- 3) ขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นถึงความจริงที่ว่า พระเจ้าประทับอยู่ใกล้เพื่อไถ่กู้และรักมนุษย์ทุกคน เพราะฉะนั้นทางด้านศาสนาก็อาจสอนให้นักเรียนมีความเชื่อโดยสวดภาวนาก่อนเข้าห้องเรียน วอนขอความช่วยเหลือจากองค์อุปถัมภ์ของสถาบัน

ในเมื่อประกอบพิธีกรรมทางด้านศาสนาหรือความช่วยเหลือทางด้านอื่น ๆ แล้วแต่จิตศรัทธาของแต่ละบุคคล

4) สังคมไทยเป็นสังคมเปิด จึงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกอย่างรวดเร็ว โรงเรียนคาทอลิกต้องสอนนักเรียนให้มีความเชื่อมั่นถึงสิ่งที่เป็นมาตั้งแต่คัมภีร์พันธกิจกระทั่งถึงปัจจุบันและยังดำเนินการอยู่เรื่อย ๆ ด้วยความเชื่อมั่นและปฏิบัติมาด้วยความเคารพ สำนึกในคุณค่าและคุณประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งนับว่าเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่เราต้องรักษาและดำรงไว้ เช่น ประเพณีสงกรานต์ วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ วันคริสต์มาส วันผู้สูงอายุ และวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ เป็นต้น

12. บรรทัดฐานทางศีลธรรม (Moral Standard) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) อบรมบรรดาคณะครูให้เข้าใจ่องแท้ในด้านเพศศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก โดยเชิญวิทยากรมาให้การอบรม
- 2) นำเพศศึกษาเข้ามาสอน สร้างหลักสูตรเฉพาะ โดยครอบคลุมหลักสูตรแกนกลาง แยกระดับวัย ชั้นเรียนในการสอน เพื่อให้นักเรียนจะได้ไม่อาย โดยยึดหลักหรือจิตตารมณ์พระวรสารเป็นหลัก
- 3) ให้คำแนะนำช่วยเหลือบรรดานักเรียนที่ประสบปัญหาในด้านเพศ (มีท้องในวัยเรียน) หากทางออกให้ช่วยเหลือแนะนำกับนักเรียนที่ติดอขายมุข มีความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ติดตามปัญหาของนักเรียน จะเป็นการสร้างความรัก ความช่วยเหลือได้ดีที่สุด

13. มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ทุกคนในโรงเรียนค้นพบความเป็นมนุษย์ของตนเอง อยู่ร่วมกันได้ด้วยความรัก ความเข้าใจ ความเสียสละ มีอัธยาศัยไมตรีจิตและเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

14. ความเป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิก (Reality of Catholic School) สังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) เป็นสถาบันที่ปลูกฝังค่านิยมแห่งพระวรสาร (หลักธรรมของพระเยซูคริสตเจ้า)
- 2) เป็นสถาบันที่ปลูกฝังเรื่องศีลธรรม จริยธรรมอย่างจริงจัง

15. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อม (Relationship to the Environment)

ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) โรงเรียนคาทอลิกตระหนักว่า สิ่งแวดล้อมทั้งหลายเป็นสิ่งสร้างจากผีพระหัตถ์ของพระเจ้า ทุกคนจึงมีหน้าที่บำรุงรักษาให้คงอยู่ตลอดไป
- 2) โรงเรียนคาทอลิกต้องสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์โรงเรียนให้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น

16. เทคโนโลยี (Technology) ที่ใช้ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ควรมีการนำเทคโนโลยี เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเปิดสู่โลกการเรียนรู้ได้อย่างไร้ขีดจำกัด สามารถสืบค้นและนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้ ทั้งนี้จะต้องใช้วิจารณญาณและวิเคราะห์ถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นด้วย
- 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูที่ปรึกษาให้กำลังใจและให้การสนับสนุน
- 3) ปลุกจิตสำนึกให้ผู้เรียน รู้ เข้าใจและใช้สื่อในทางที่ดีและถูกต้อง
- 4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำข้อมูลสารสนเทศในทุก ๆ ด้านมาวิเคราะห์ แก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์สำหรับตนเองและประเทศชาติส่วนรวม

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของ บาทหลวง จำเนียร กิจเจริญ

อุปพระสังฆราชอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2548 เวลา 14.45-15.45 น.

ณ สำนักมิสซังโรมันคาทอลิกกรุงเทพฯ

วัฒนธรรมคือวิถีการดำเนินชีวิตที่คนในองค์การร่วมกันสร้าง พัฒนาและยึดถือ ต่อเนื่องกันมา ในภาพรวมพระศาสนจักรคาทอลิก ได้ปรับตัวเข้าสู่ยุคใหม่แล้วตั้งแต่สังคายนา วาติกันที่ 2 และก็ได้มีสมณสาธออกมามากมาย จะนั้น โดยเนื้อหาสาระแล้วการศึกษาคาทอลิก คงไม่เปลี่ยนแปลงอะไรมากนัก แต่สิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงคือ วิธีการ

การศึกษาคาทอลิก (สังคายนาวาติกันที่ 2) ได้ออกเอกสาร “การอบรมตามหลักพระคริสตธรรม” ซึ่งเป็นพื้นฐานของการศึกษาคาทอลิก

1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน

ทศวรรษหน้า

การจัดการศึกษา คือ การฝึกฝนอบรมให้ผู้รับการศึกษาได้พัฒนาในทุกมิติของชีวิต ทั้งกายภาพ จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ อย่างสมดุล โดยคำนึงถึงเป้าหมายสูงสุดของเขาคือ พึ่งดำรงชีวิตอย่างสมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ต่อสังคมที่จะต้องอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และรอดพ้นจากความเลวร้ายทั้งหลาย

2. วิสัยทัศน์ (Vision) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เยาวชนจากโรงเรียนคาทอลิก มีส่วนในการสร้างสรรค์สังคมใน 10 ปีข้างหน้า ให้มุ่งหาสันติสุขอันแท้จริงที่รอดพ้นจากความเลวร้ายทั้งปวง

3. พันธกิจ (Mission) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

มนุษย์มุ่งแสวงหาความรอดพ้นและอยู่ร่วมกันในสันติสุข ยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ มนุษย์แสดงให้เห็นประจักษ์แจ้งถึงความพยายามดังกล่าว โดยทำการวิจัย ค้นคว้าและสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีมาโดยตลอด

ถึงกระนั้น ความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นในยุคใหม่นี้ ก็ยังไม่เพียงพอสำหรับมนุษย์ในการบรรลุความรอดพ้นเข้าถึงสันติสุข ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ความเจริญเช่นนั้นไม่ใช่เป็นการพัฒนามนุษย์อย่าง

ครบครัน เนื่องจากไม่ได้ใส่ใจในการพัฒนาจิตใจตามหลักธรรมของศาสนา ที่รวมถึงจริยธรรมและคุณธรรมควบคู่ไปด้วย

ด้วยเหตุนี้ พระศาสนจักรคาทอลิก ซึ่งเป็นองค์การศาสนาที่มีพันธกิจต่อพระคริสตเจ้าในการประกาศวิถิแห่งความรอดพ้นตามแนวทางของพระคริสตเจ้านั้น ก็เป็นส่วนหนึ่งในสังคมมนุษย์มีส่วนในความชื่นชมยินดีและความหวัง ความทุกข์และความกังวลร่วมกับมนุษย์ทุกคนด้วย จึงถือเป็นสิทธิและหน้าที่ที่จะต้องนำเสนอและแบ่งปันหลักธรรมที่ตนได้รับมาจากพระคริสตเจ้าต่อสังคมมนุษย์และในกระบวนการนำเสนอเช่นนี้ พระศาสนจักรคาทอลิกถือว่าโรงเรียนมีบทบาทที่สำคัญยิ่ง โรงเรียนในสังกัดพระศาสนจักรคาทอลิกจะต้องเป็นประจักษ์พยานแห่งการประกาศพระวรสารอันเป็นหลักธรรมของพระคริสตเจ้า

ดังนั้น ความเอาใจใส่ที่โรงเรียนในสังกัดพระศาสนจักรคาทอลิกจะต้องมีต่อเยาวชนทั้งหลายนั้น จึงไม่ใช่เพียงแค่มุ่งพัฒนาคุณวุฒิของเยาวชนทางวิชาชีพ วิชาการและเทคโนโลยีเท่านั้น แต่ยังมุ่งให้เยาวชนได้รับการพัฒนาคุณวุฒิทางจิตใจ อันได้แก่ ศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม อย่างกลมกลืนกับความคิด ความรู้และความสามารถด้วย

4. เป้าหมาย (Goals) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เยาวชนผู้รับการศึกษาอบรม ใส่ใจถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ รู้จักใช้เสรีภาพ มีความรับผิดชอบที่จะพัฒนาตนเองและครอบครัว มีวุฒิภาวะในการควบคุมตนเอง สามารถดำเนินชีวิตรอดพ้นจากสิ่งเลวร้าย ในท่ามกลางความเจริญทางวัตถุของยุคโลกาภิวัตน์ พร้อมมีส่วนในการเสริมสร้างความดีส่วนรวมอย่างเข้มแข็ง และติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่นด้วยจิตวิญญาณแห่งความยุติธรรม ความรัก และสันติสุข

5. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ต้องทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ถ้าจัดการเรียนการสอนแบบเดิม ผู้เรียนจะไม่รับ ต้องใช้สื่อเพื่อปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง
- 2) ควบบริบทสังคม เช่น นักเรียนกำลังเสื่อมด้านศีลธรรมทางเพศ เราจะต้องเน้นหลักสูตรด้านเพศศึกษา โดยเน้นถึงศักดิ์ศรีของความเป็นคน ให้เกียรติกันทั้งหญิงและชาย
- 3) คูสัญญาณแห่งกาลเวลา (Sign of the Time) ไวต่อความเปลี่ยนแปลง และมองสถานการณ์ให้ออก
- 4) สอดแทรกเรื่องศีลธรรม จริยธรรมในทุกวิชาที่สอน

5) ใช้การประชุม กิจกรรม การแสดงให้สนุกแต่มีสาระ

6. โครงสร้างการบริหาร (Organizational Structure) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ระดับบนยังคงต้องมี แต่ต้องทำให้สั้นลง
- 2) ทำงานเป็นทีม
- 3) มีการประสานงานและร่วมมือกัน

7. รูปแบบการบริหาร (Administrative Style) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม

8. สัญลักษณ์ (Symbol) ของโรงเรียนคาทอลิกในทศวรรษหน้า
ความเป็นหนึ่งเดียวอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

9. คุณลักษณะของบุคลากร (Qualifications of Personnel) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ต้องเป็นประจักษ์พยานด้วยชีวิต (ให้แบบอย่างที่ดี) มีความรู้ทางธรรมด้วย
- 2) ครูเป็นผู้เสียสละ เป็นทุกสิ่งสำหรับทุกคน
- 3) ครูเป็นผู้สร้างสรรค์สังคมยุคใหม่อย่างแท้จริง

10. หลักสูตร (Curriculum) และการจัดการเรียนการสอน (Learning-Teaching Activities) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

สอดแทรกเรื่องศีลธรรม จริยธรรมในทุกวิชาที่สอน

11. ธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

มนุษย์มีศักดิ์ศรี ทุกคนต้องเคารพศักดิ์ศรีของกันและกัน ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

12. มนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน

ทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิกควรเป็นสถานที่เพาะเมล็ดพันธุ์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เป็นหนึ่งเดียวกัน เน้นศาสนสัมพันธ์ เป็นหนึ่งเดียวกัน อยู่ร่วมกันได้แม้จะแตกต่างกัน (Unity in Diversity)

13. ความเป็นจริง (Reality of Catholic School) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล

ในทศวรรษหน้า

โรงเรียนเป็นสนามประกาศข่าวดี (ที่ไม่เรียกว่าเป็นสนามแพร่ธรรมเพราะโรงเรียนมิใช่มีไว้เพื่อสอนคำสอนเท่านั้น) โลกปัจจุบันเปลี่ยนไป ไม่เอาศาสนา พระสันตะปาปา เปาโลที่ 6 ได้ออกเอกสาร Evangelii Nuntiandi เป็นถ้อยสารการประกาศข่าวดีว่า ข่าวดีมิใช่เป็นเรื่องการสอนคำสอนอย่างเดียว และมีใจเพื่อให้เขาเข้ามาอยู่ในพระศาสนจักรอย่างเดียวน แต่เป็นเรื่องของการพัฒนา พัฒนามนุษยชาติทั้งหมดตามคุณค่าแห่งพระวรสาร (เพื่อความรอด)

โรงเรียนเป็นกิจกรรมหนึ่งของพระศาสนจักรในการประกาศข่าวดี เพื่อพัฒนามนุษย์ทุกส่วน (Holistic) คือ ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม ทำให้มนุษย์ได้พบความรอด

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของพระอัครสังฆราชหุยส์ จำเนียร สันติสุขนิรันดร์

มุขนายกอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง

เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2549 เวลา 10.30-11.20 น.

ณ โกลเด้นแลนด์รีสอร์ท นครราชสีมา

1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) การศึกษาคือ การพัฒนาให้นักเรียน ผู้เรียนเติบโตตามวัย
- 2) การศึกษาเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตนิรันดร์ เพราะถ้ามนุษย์ใช้ชีวิตในโลกนี้อย่างดีเขาก็จะได้รับชีวิตนิรันดร์ด้วย การศึกษาจึงไม่ควรคิดถึงเฉพาะความสำเร็จในโลกนี้เท่านั้น แต่ต้องคิดถึงชีวิตนิรันดร์ด้วย

2. วิสัยทัศน์ (Vision) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เป็นสนามประกาศข่าวดีของพระคริสตเจ้าโดยรักและรับใช้คนจน คนด้อยโอกาส คนที่ถูกทอดทิ้ง มองเห็นพระเยซูเจ้าในบุคคลเหล่านี้

3. พันธกิจ (Mission) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) พันธกิจของโรงเรียนคาทอลิกคือ การประกาศข่าวดี ข่าวดีคือ พระรักมนุษย์เท่ากันหมดทุกคน และอยากให้ทุกคนเข้าใจความรักของพระองค์และแบ่งปันความรักแก่คนอื่น พระเยซูเจ้าบอกว่า ปลออยให้นักเรียนเข้ามาหาเราเถิด เพราะทุกคนมีคุณค่า ใครที่ปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างไร ก็เท่ากับปฏิบัติต่อพระองค์เอง พระศาสนจักรตระหนักว่า งานที่จะช่วยมนุษย์ให้รอดนั้นมีหลายแขนง การศึกษาเป็นงานแขนงหนึ่งที่เป็นพันธกิจของพระศาสนจักร พระศาสนจักรใช้การศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณค่าเพราะทุกคนมีศักยภาพที่จะเป็น โดยต้องเน้นการอบรมอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่อนุบาลถึงมหาวิทยาลัย

- 2) ปลูกฝังวัฒนธรรมแห่งชีวิต (Culture of Life) มิใช่วัฒนธรรมแห่งความตาย (Culture of Death)

4. เป้าหมาย (Goal) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า
โรงเรียนคาทอลิกมุ่งให้การศึกษากับนักเรียนให้เป็นคนมีความจริงใจ มีความประพฤติดี
เป็นศาสนิกชนที่ดีและมีวัฒนธรรมแห่งชีวิต (Culture of Life)

5. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า
ควรเน้นยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนคาทอลิกด้วยกันเองทั้งในสังฆมณฑล
ระหว่างสังฆมณฑลและในระดับชาติด้วย

6. โครงสร้างการบริหาร (Organizational Structure) โรงเรียนคาทอลิกสังกัด
สังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โครงสร้างที่เหมาะสมของโรงเรียนคาทอลิกในทศวรรษหน้า ควรจะเป็นโครงสร้างที่เน้น
ให้ทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาได้ เน้นโครงสร้างแบบราบ (Flat
Organization)

7. รูปแบบการบริหาร (Administrative Style) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน
ทศวรรษหน้า

เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นต้นระหว่างผู้บริหารกับครูและบุคลากร มีการประชุม
พบปะหารือกันเป็นประจำ

8. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน
ทศวรรษหน้า

1) ต้องตระหนักถึงพันธกิจที่พระเยซูเจ้าได้มอบหมายให้แก่ตนในการดูแลนักเรียน
ให้ทุกคนได้รู้จักพระเยซูเจ้าว่า พระองค์เป็นใคร พระองค์พูดอะไร พระองค์ทำอะไร

2) ผู้บริหารต้องเป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งจะทำให้คนอื่น ๆ มองเห็นพระเยซูเจ้าในตัวของผู้บริหาร

3) ผู้บริหารต้องติดตามเอกสารของพระศาสนจักร เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อให้สามารถ
บริหารโรงเรียนไปตามเจตนารมณ์ของพระศาสนจักร

4) ผู้บริหารต้องสวมหัวใจของพระเยซูเจ้า คือมีความรักและรับใช้ ปฏิบัติต่อครูเยี่ยง
เพื่อนร่วมงาน

5) มีความยุติธรรมในทุกเรื่อง เป็นต้นคำตอบแทนต่อบุคลากร

- 6) เก็บค่าเล่าเรียนตามความเป็นจริง ต้องไม่มีเรื่องเปื้อนเจื้อย เพราะขัดแย้งกับนโยบายของ พระศาสนาจักร เป็นการเอาเปรียบผู้ปกครองและนักเรียน
- 7) ต้องศึกษาค้นคว้า มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา
- 8) ร่วมมือกับรัฐบาลในการพัฒนาการศึกษาอย่างเต็มที่
- 9) ให้ทุนแก่นักเรียนยากจน เป็นต้นคนที่มีปัญหาในครอบครัวแม้จะเป็นคนนับถือศาสนาอื่น

9. คุณลักษณะของบุคลากร (Qualifications of Personnel) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัด สังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ครูต้องตระหนักว่าการเป็นครูนั้นเป็นกระแสเรียกที่พระเจ้าเรียกให้พวกเขามาเป็นครู อาชีพครูเป็นงานที่ประเสริฐที่พระเจ้ามอบให้ครูสถานต่องานของพระองค์
- 2) ครูต้องมีหัวใจแห่งการเป็นครู
- 3) ครูต้องรู้วิชาครู
- 4) ครูต้องเป็นคนเสียสละ
- 5) ครูต้องมองว่านักเรียนเป็นลูกของพระเจ้า รักพวกเขามากอย่างที่พวกเขาเป็น
- 6) ครูต้องเป็นหนึ่งเดียวกันและเป็นหนึ่งเดียวกับผู้บริหาร
- 7) ครูเป็นแม่พิมพ์ พ่อพิมพ์ ที่หล่อหลอมนักเรียน (ครูมิใช่เรือจ้าง)

10. หลักสูตร (Curriculum) และการจัดการเรียนการสอน (Learning-Teaching Activities) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ควรมีห้องศาสนาที่มีสื่อต่าง ๆ
- 2) ไม่น่าจะมีการเรียนพิเศษ เพราะนักเรียนยากจนจะไม่มีเงินสำหรับจ่ายค่าเรียนพิเศษ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ครูควรจะสอนในเวลาเรียนปกติอย่างเต็มที่
- 3) เน้นการสอนอบรมในเรื่องศีลธรรม จริยธรรม

11. บรรทัดฐานทางศีลธรรม (Moral Standard) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้านั้นความรักและความยุติธรรม

12. พิธีกรรมหรืองานพิธี (Ceremony) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน

ทศวรรษหน้า

ควรจัดให้มีสัปดาห์ศาสนา ค่ายศาสนา โดยจัดให้อยู่ในหลักสูตรอย่างเหมาะสมและเน้นให้ทุกคนต้องเป็นศาสนิกชนที่ดี

13. ธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน

ทศวรรษหน้า

- 1) ทุกคนต้องตระหนักว่าทุกชีวิต (มนุษย์ทุกคน) มีคุณค่า
- 2) ผู้บริหารและครูตระหนักว่า นักเรียนเป็นของขวัญที่พระเจ้าประทานมา ฉะนั้น จึงต้องดูแลเอาใจใส่อย่างดี

14. มนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน

ทศวรรษหน้า

- 1) ผู้บริหารต้องมองว่าครูเป็นร่วมงาน (มิใช่ลูกจ้าง)
- 2) ผู้บริหารต้องสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง (บ้าน) กับองค์กรศาสนาทุกศาสนา (วัด)

15. ความเป็นจริง (Reality of Catholic School) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล

ในทศวรรษหน้า

- 1) ต้องรับใช้คนทุกฐานะ เป็นต้น คนยากจน คนด้อยโอกาส
- 2) ต้องเป็นปากของพระเจ้า เป็นกระบอกเสียงบอกว่า พระเยซูเจ้าเป็นใคร
- 3) เป็นสนามประกาศข่าวดี

16. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อม (Relationship to the Environment)

ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

บ้าน วัด โรงเรียน ต้องร่วมมือกันอย่างเต็มที่ในการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

17. เทคโนโลยี (Technology) ที่ใช้ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ครูต้องอบรมและติดตามผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในทางที่เหมาะสม

18. จุดอ่อนที่โรงเรียนคาทอลิกต้องแก้ไขด่วน

- 1) บางโรงเรียนรับใช้คนมีฐานะมากกว่าคนยากจน
- 2) ยังไม่มีการประกาศพระเยซูเจ้าให้ครู นักเรียนรู้จัก
- 3) ยังไม่มีการแพร่ธรรมอย่างแท้จริง

19. จุดเด่นของโรงเรียนคาทอลิก

- 1) การเอาใจใส่อบรมผู้เรียนให้มีความประพฤติดี
- 2) วิชาการที่เข้มแข็ง เป็นที่ยอมรับของสังคม
- 3) มีความร่วมมือแบ่งปันกันระหว่างโรงเรียน ระหว่างสังฆมณฑล

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของรองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2548 เวลา 08.40-09.30 น.

ณ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี

1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

การศึกษา คือ การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม อารมณ์เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การศึกษาคาทอลิก คือ การพัฒนาคนให้เป็นคนดี (เน้นด้านคุณธรรม) คนเก่งและอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข

การพัฒนา คือ การสอนคนให้พ้นทุกข์ ไม่เบียดเบียนกัน ให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

1) นักการศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดเวลา แต่ที่สุดแล้วยุคโลกาภิวัตน์ เศรษฐกิจแบบทุนนิยมก็จะผ่านไป เศรษฐกิจแบบพอเพียง และการอนุรักษ์ธรรมชาติจะมาแทน

2) ลดแนวคิดเรื่องการแข่งขันและทุนนิยม และต้องหันมาร่วมมือกัน ช่วยเหลือกันและกัน

3) ประหยัด ทำให้คนรู้สึกรู้ว่าสิ่งต่าง ๆ มีคุณค่า

4) มองในภาพรวม (Holistic)

3. โครงสร้างการบริหาร (Organizational Structure) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ถ้าเป็นแบบบนลงล่าง (Top-Down) จะทำให้คนในองค์กรไม่อยากจะคิด ไม่อยากจะเสนอความคิดเห็น เพราะแต่ละคนจะทำงานในหน้าที่ของตน เมื่อมีปัญหาก็ไม่คิดแม้แต่จะแก้ปัญหา เพราะเขามองว่าการแก้ปัญหาเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสูงสุด (Top Manager) ผู้ได้บังคับบัญชาก็จะรอคำสั่งอย่างเดียวซึ่งเป็นปัญหามาก

โครงสร้างการบริหารโรงเรียนคาทอลิกควรจะเป็นแบบแนวราบ (Flat Organization) อาจมีเพียง 1 หรือ 2 ระดับ ต้องกระจายอำนาจ ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ให้ทุกคนคิด

เสนอแนะได้มาก ไม่ต้องรอทุกอย่างจากผู้บริหารระดับสูง ทุกคนปฏิบัติงานโดยมองไปที่เป้าหมายเดียวกัน

การบริหารองค์การแบบแนวราบ ผู้บริหารต้องใช้เวลาอยู่ในองค์การมากขึ้น แต่สิ่งที่จะช่วยได้คือ ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีระบบฐานข้อมูลที่สมบูรณ์และทันสมัยโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ระบบสารสนเทศ

4. รูปแบบการบริหาร (Administrative Style) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เน้นการมีส่วนร่วมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิด

5. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ผู้บริหารต้องมีทักษะที่กว้างไกล ตัดสินใจเร็วและอ่านเกมให้ออก
- 2) เปิดใจกว้าง มีคุณธรรม จริยธรรมค่อนข้างสูง ไม่ควรไปคำนึงถึงกำไร ขาดทุนมากเกินไป
- 3) สามารถนำพาองค์การให้อยู่รอดได้

6. คุณลักษณะของบุคลากร (Qualifications of Personnel) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ครูต้องเรียนรู้และสามารถเปลี่ยนแปลงได้
- 2) ครูต้องพยายามหาวิธีการให้ผู้เรียนพัฒนาในทุกด้าน (มิใช่ด้านสติปัญญาอย่างเดียว)
- 3) ครูต้องพยายามหาจุดเด่นของผู้เรียนแต่ละคนให้ได้และนำจุดนั้นมาพัฒนาเขา
- 4) ครูมิใช่ผู้นำความรู้ไปให้นักเรียน และไปตัดสินว่านักเรียนได้หรือนักเรียนตก

7. หลักสูตร (Curriculum) และการจัดการเรียนการสอน (Learning-Teaching Activities) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

หลักสูตรต้องมี 2 ส่วนคือ

- 1) หลักสูตรแกนกลางคือ ต้องมีหลักสูตรที่ให้ผู้เรียนเมื่อเรียนจบแล้ว ให้มีลักษณะเดียวกัน มีความรักความสามัคคี
- 2) หลักสูตรท้องถิ่นก็มีความสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้ แต่ปัจจุบันท้องถิ่นสามารถถิ่นไหนได้และแต่ละท้องถิ่นก็จะไม่แตกต่างกันมากนัก

ในอนาคตอาจจะสร้างหลักสูตรเฉพาะ คือ หลักสูตรที่เน้นพิเศษสำหรับผู้เรียนแต่ละคน โดยเฉพาะ เป็นชุด (Package) ตามความสนใจของผู้เรียน เช่น หลักสูตรเจียรไนเพชร หลักสูตรการบิน โดยกระทรวงศึกษาธิการจะต้องออกเป็นนโยบาย

ในอนาคต นักเรียนอาจจะไม่ต้องใช้หนังสือ แต่จะใช้คอมพิวเตอร์ขนาดสมุดบันทึก (Notebook Computer) แทนข้อมูลจะผ่านมาทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์และนักเรียนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ที่เขาสนใจ

8. พิธีกรรมหรืองานพิธี (Ceremony) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ควรนำกิจกรรมทางศาสนา พิธีกรรมทางศาสนามากล่อมเกลาจิตวิญญาณของผู้เรียน
- 2) การจะปลูกฝังศีลธรรม จริยธรรมต้องให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เช่น ไปเข้าโบสถ์ เข้าวัดบ้าง ซึ่งผู้เรียนจะมีความสุขเมื่อได้ออกไปเรียนรู้นอกห้องเรียน

9. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อม (Relationship to the Environment) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนต้องจัดสภาพแวดล้อมให้ร่มรื่น ทำให้นักเรียนมีจินตนาการ ต้องสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ก็ควรสร้างให้มีบรรยากาศของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศจริง ๆ เช่น ต้องให้นักเรียนได้พูด ได้เห็นสื่อที่เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งต้องสร้างให้สอดคล้องกับสิ่งที่เขาเรียน

10. เทคโนโลยี (Technology) ที่ใช้ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิกต้องนำเทคโนโลยีเข้ามามีใช้ในการจัดการศึกษา เราคงปฏิเสธมันไม่ได้

11. จุดเด่นของการจัดการศึกษาคาทอลิก

- 1) สร้างคนให้เป็นคนดี รักกัน ไม่เบียดเบียนกัน
- 2) สร้างคนให้มีความรู้ เป็นต้น ภาษาอังกฤษ
- 3) ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาด้านที่นักเรียนถนัด
- 4) ผู้บริหารสามารถจัดการได้ทุกสถานการณ์

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของ อาจารย์ ดร.ชัยณรงค์ มณเฑียรวิเชียรฉาย

นายกสภามหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 เวลา 08.40-10.00 น.

ณ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น กรุงเทพมหานคร

1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

การศึกษา คือ การอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้เติบโตขึ้นในทุกมิติ ทั้งในด้านคุณธรรม ความรู้ ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม และ อารมณ์

2. วิสัยทัศน์ (Vision) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล เป็นเครื่องมือของพระเจ้าเพื่อนำความรักของพระองค์มาสู่นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ด้วยการทุ่มเทเอาใจใส่ในการอบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และสร้างเสริมคุณธรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เติบโตเป็นคนดีในสังคม สามารถช่วยเหลือตนเอง และรู้จักช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคม

3. พันธกิจ (Mission) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) สอนและอบรมนักเรียนและเยาวชนให้เติบโตขึ้นทั้งครบ ทั้งในด้านความรู้ ด้านจิตใจ สังคม อารมณ์ทุกมิติของชีวิตของผู้เรียน
- 2) ให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ คือโดยตระหนักถึงรากเหง้าของตนเอง อันสืบเนื่องมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษและสามารถโอบน้อมได้ด้วยตัวเอง
- 3) แบ่งปันคุณทรัพย์คือ สัจธรรมต่าง ๆ ให้กับผู้อื่น อันได้แก่ธรรมอันประเสริฐและสิ่งดีงามทั้งหลายแก่โลก
- 4) อบรมสั่งสอนผู้เรียนที่เป็นคาทอลิกให้เติบโตขึ้นเป็นคริสตชนที่ดีในอนาคต

4. เป้าหมาย (Goals) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุกมิติ สามารถพึ่งตนเองได้ โดยไม่ลืมรากเหง้าของตนเองและสามารถนำความรู้และทักษะต่าง ๆ ไปประกอบอาชีพการงานและดำรงชีพอยู่ได้อย่างสันติกับผู้อื่น

ในสังคม รู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่นที่ด้อยโอกาสกว่าเรา

5. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

สร้างความตระหนักเรื่องการศึกษาคาทอลิกโดยเริ่มต้นที่สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย พระสังฆราชแต่ละสังฆมณฑล พระสงฆ์หรือนักบวชที่ดูแลการศึกษา ให้ความสำคัญที่กระบวนการ (Process) ซึ่งจะทำให้ทราบว่า ปัจจุบันเรามีอะไรแล้ว และยังต้องปรับปรุงพัฒนาอะไรต่อไปอีก

6. โครงสร้างการบริหาร (Organizational Structure) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

การมีส่วนร่วมที่มากขึ้นของบุคลากรผู้เป็นฆราวาส โดยทำหน้าที่บริหารมากขึ้นหรือแทนบาทหลวง ผู้อาจต้องใช้เวลาสำหรับงานอภิบาลมากขึ้น

7. รูปแบบการบริหาร (Administrative Style) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

มีบาทหลวงเป็นผู้อำนวยการ มีนักบวชฆราวาสช่วยงานเป็นอาจารย์ใหญ่ หรืออาจเป็นผู้อำนวยการแทนบาทหลวงก็ได้ มีสิทธิในการตัดสินใจได้ค่อนข้างเต็มที่

8. สัญลักษณ์ (Symbol) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

กางเขน สัญลักษณ์ของความรักที่ยิ่งใหญ่ของพระต่อมนุษยทุกคน

9. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ผู้บริหารต้องตระหนักว่า ตนมีความรับผิดชอบและมีความสำคัญอย่างสูงยิ่งต่อการจัดการศึกษาคาทอลิก
- 2) ผู้บริหารต้องมีความรู้ ต้องสนใจเอาใจใส่ด้านการศึกษาเต็มที่ และเต็มเวลา (Full Time) และต้องไตร่ตรองตนเองเพื่อการพัฒนาอยู่เสมอตลอดเวลาว่า ตอนนี้ตนรู้อะไร รู้แค่ไหน และเมื่อเห็นสภาพปัจจุบันของตนแล้ว เราต้องมองหาตัวอย่างที่ดี (Role Model) ว่ามีอยู่ที่ไหน และเรายังขาดอะไร และเราจะหาสิ่งที่ขาดนั้นมาได้อย่างไร

3) ผู้บริหารต้องตระหนักว่า บุคลากรเป็นทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) ที่มีคุณค่ามากที่สุดและสามารถเพิ่มคุณค่าได้เสมอ ถ้าผู้บริหารตระหนักและเห็นคุณค่าของบุคลากร และช่วยให้บุคลากรเห็นคุณค่าของตัวเอง

4) ผู้บริหารต้องทำให้บุคลากรตระหนักว่า เขาทำหน้าที่ครู มิใช่เพราะถูกจ้างให้มาเป็นครู แต่เขาคือผู้ที่พระเจ้าเชื่อเชิญให้ทำหน้าที่ที่ไม่เหมือนกับคนอื่น ๆ (ที่ไปเลือกประกอบอาชีพอื่น) เป็นหน้าที่ที่มีคุณค่าสูงส่งมากเหลือเกิน ซึ่งจะทำให้ครูมีวิธีการดำเนินชีวิตและการทำงานอย่างมีศักดิ์ศรีและอุทิศตน

5) ผู้บริหารและทีมครูต้องสะท้อนชีวิตของความรัก ความเอื้ออาทรของพระเจ้าผ่านตัวเอง มาสู่ผู้เรียนเท่านั้นจึงจะทำให้เกิดความสมานฉันท์และความสุขอันสะท้อนภาพของพระเจ้าผู้ทรงรักเราทุกคน

10. คุณลักษณะของบุคลากร (Qualifications of Personnel) ในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ครูต้องตระหนักว่า ผู้เรียนทุกคนเป็นลูกของพระเจ้าที่พระองค์ฝากให้เราดูแล เราได้รับเกียรติอันสูงส่ง ครูจึงเป็นคนที่พระเจ้าไว้วางใจมาก
- 2) การเป็นครูเป็นกระแสเรียก (Vocation) เป็นการเชื่อเชิญของพระเจ้าที่เชื่อเชิญคนบางคนเท่านั้นมาเป็นครูเพื่อเป็นการสานต่อภารกิจการสร้าง (Creation) ของพระองค์

11. หลักสูตร (Curriculum) และการจัดการเรียนการสอน (Learning-Teaching Activities) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) หลักสูตรเป็นเพียงกรอบ การจะใช้หลักสูตรใดไม่สำคัญเท่ากับว่าโรงเรียนจะทำให้หลักสูตรมีชีวิตและน่าสนใจได้อย่างไร
- 2) โรงเรียนต้องสอนวิธีการให้ผู้เรียน รู้จักการเรียนรู้ (Learn how to Learn) ได้ด้วยตนเอง ต่อไปได้ตลอดชีวิต

12. บุคคลที่ควรยึดเป็นแบบอย่าง (Hero and Heroine) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัด สังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

องค์พระคริสตเจ้าผู้เป็นอาจารย์ของอัครสาวกและของผู้เป็นครูทุกคน พระองค์เป็นแบบอย่างของการสั่งสอนด้วยความรัก ด้วยความอดทน สอนเรื่องยากให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นได้อย่างไร ฯลฯ

13. ความเชื่อ (Belief) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

การที่นักเรียนได้เข้ามารับการศึกษาอบรมในโรงเรียนคาทอลิก ถือว่าพระเจ้าได้จัดให้เขาได้สัมผัสความรักของพระองค์ผ่านทางผู้บริหารและครู

14. บรรทัดฐานทางศีลธรรม (Moral Standard) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล

ในทศวรรษหน้า

ต้องยึดมั่นในข้อความเชื่อทางศีลธรรม คุณค่าพระวรสารและคำสอนของพระศาสนจักร โดยไม่ยอมตามกระแสสังคม

15. ขนบธรรมเนียมประเพณี (Tradition or Custom) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัด

สังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ให้เป็นไปตามกรอบของศีลธรรมและคุณค่าพระวรสาร

16. ระเบียบปฏิบัติ (Regulations) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ควรมีวินัยและเคร่งครัดต่อการทำงานของบุคลากร

ควรมีวินัยและเคร่งครัดต่อการเรียนของผู้เรียน

17. พิธีกรรมหรืองานพิธี (Ceremony) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน

ทศวรรษหน้า

ศาสนพิธีอย่างเดียวยังไม่สมบูรณ์ ที่สำคัญคือผู้บริหารและทีมครูต้องสะท้อนชีวิตของความรัก ความเอื้ออาทรของพระเจ้าผ่านตัวตนเองมาสู่ผู้เรียนเท่านั้น จึงจะทำให้เกิดความสามัคคีและความสุขเพราะพระเจ้ารักทุกคน

18. ธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน

ทศวรรษหน้า

มีกระบวนการไตร่ตรองความเป็นมนุษย์ของตนเอง จุดประสงค์สูงสุดของชีวิต

19. มนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน

ทศวรรษหน้า

เคารพและอนุรักษ์ในสิ่งสร้างทั้งหลายของพระเจ้า

20. ความเป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิก (Reality of Catholic School) สังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) โรงเรียนเป็นเครื่องมือของพระ เพื่อนำความรักของพระมาสู่ทุกคน นี่คือพื้นฐานของการประกาศข่าวดี
- 2) โรงเรียนคาทอลิกเป็นสถานที่พัฒนาผู้เรียนให้รู้ว่า พระเจ้าเป็นองค์ความรัก เอื้ออาทรสำหรับทุกคน ซึ่งเห็นได้จากชีวิตของผู้บริหารและครูทุกคนในโรงเรียนคาทอลิก

21. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อม (Relationship to the Environment) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ในระบบการศึกษานั้น ทุกส่วนนั้นเกี่ยวโยงกันหมดไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ซึ่งจะต้องดูแลลูกทั้งในและนอกเวลาเรียน การให้ลูกมาโรงเรียน พ่อแม่ยังต้องรับผิดชอบการเติบโตของเขายิ่งอย่างเต็มที่ พ่อแม่ต้องตระหนักว่า ตนยังมีบทบาทอะไรอีก เช่นเดียวกับชุมชน เพราะนักเรียนจะเป็นทรัพย์สินของชุมชนในอนาคต ชุมชนต้องมองว่าจะให้อะไรแก่โรงเรียนได้บ้าง และโรงเรียนก็ต้องมองว่าจะช่วยชุมชนได้อย่างไร ทุกฝ่ายต้องมองออกคือ เราจะช่วยกันและกันได้อย่างไร และ Role Model ของการให้คือ พระเจ้าผู้ทรงประทานพระบุตรของพระองค์มาให้เรามนุษย์ นี่คือหัวใจของการศึกษาคาทอลิก

22. เทคโนโลยี (Technology) ที่ใช้ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิกต้องตระหนักว่า เทคโนโลยี เป็นของขวัญจากพระเจ้า (Gift of God) ที่พระองค์ประทานให้มนุษย์โลก เราจึงต้องใช้ในทางที่เป็นประโยชน์ แต่ในขณะเดียวกัน ก็ต้องตระหนักว่ามีบางคนนำเอาเทคโนโลยีไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสมด้วย ฉะนั้น ผู้บริหาร ครูจะต้องรู้เข้าใจและสอนให้ผู้เรียนได้เข้าใจเรื่องนี้ และมองให้ออกว่าอะไรที่ควรรับ และอะไรไม่ดีที่ต้องปฏิเสธ เราต้องตระหนักว่าเทคโนโลยีมีคุณอนันต์และโทษมหันต์

23. จุดที่โรงเรียนคาทอลิกควรพัฒนา

- 1) ไม่ได้เป็นโรงเรียนของคนมีเงินเท่านั้น (ควรให้โอกาสคนจนได้เข้ารับการศึกษาบรม)
- 2) ขาดกระบวนการในการไตร่ตรอง เพื่อจะรู้ในสิ่งที่ควรจะต้องทำ หรือสิ่งที่ขาดอยู่
- 3) บรรยากาศของโรงเรียนคาทอลิก
- 4) บรรยากาศที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ อาคารเรียนที่สวยงาม สะอาด เรียบร้อย
- 5) บรรยากาศที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ความรักและความเอื้ออาทรแบบที่พระรักมนุษย์

พระเจ้าสร้างมนุษย์มาตามพระฉายาของพระองค์ คือสร้างให้มนุษย์มีความรัก เพราะในบรรดาสรรพสิ่งที่พระทรงสร้าง มีมนุษย์เท่านั้นที่มีความรักเยี่ยงพระองค์

24. จุดเด่นของโรงเรียนคาทอลิก

ผู้บริหาร ครูและทุกคนมีความรัก และเอาใจใส่ผู้เรียนที่ชัดเจน (Individual Attention)

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของ บาทหลวง ดร.เชิดชัย เลิศจิตรเลขา

อธิการเจ้าคณะแขวงคณะคามิลเลียน

เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548

1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่ทรงประสิทธิภาพในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกมิติโดยมีความสมดุลระหว่างความเชื่อ (ซึ่งเป็นคำสอนของพระศาสนจักรสากล = Universal) กับวัฒนธรรมของสังคม (ที่มีความเป็นลักษณะเฉพาะ = Particular)

2. วิสัยทัศน์ (Vision) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

“บุคคลแห่งการเรียนรู้ ชุมชนที่รักและเอื้ออาทร มุ่งสู่ความเป็นเลิศแห่งความเป็นมนุษย์ตามหลักคริสตธรรม” (Learning Persons, Loving and Caring Community, Reaching for Human Excellence, According To Christian Principles) (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย), 2543, หน้า 45-47)

3. พันธกิจ (Mission) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิกมีพันธกิจในการสร้างชุมชนให้เกิดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เคารพสิทธิของกันและกัน

4. เป้าหมาย (Goal) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุกมิติ คือ ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม อารมณ์
- 2) ผู้เรียนมีศีลธรรม จริยธรรม
- 3) ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ

5. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

นำเทคโนโลยี สารสนเทศ (Information Technology) มาใช้อย่างระมัดระวัง

6. โครงสร้างการบริหาร (Organizational Structure) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ควรใช้แบบแนวราบ (Flat Organization) เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในโครงสร้างการบริหาร

7. รูปแบบการบริหาร (Administrative Style) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้ได้บังคับบัญชาเป็นหลัก (Participation) เพราะการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เป็นการสร้างทัศนคติความเป็นเจ้าของ (Sense of Belonging) และการบริหารแบบกระจายอำนาจ (Decentralization) โดยผู้บังคับบัญชาเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) อย่างไรก็ตาม การบริหารแบบนี้ ผู้ได้บังคับบัญชามีภาวะ คิดเป็นและที่สำคัญคือต้องมีความรับผิดชอบสูง

8. สัญลักษณ์ (Symbol) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) พระเยซูคริสตเจ้า (Jesus Christ) องค์แห่งความรักและการให้อภัย
- 2) กางเขน (The Cross) คือ สัญลักษณ์แห่งความรักของพระเจ้าต่อมนุษย์ มนุษย์ต่อพระเจ้า (ไม้กางเขน) และความรักระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ (ไม้กางเขน)
- 3) พระนางพรหมจารีมารีย์ (The Virgin Mary) สัญลักษณ์แห่งความอ่อนโยนเยี่ยงแม่พระมารดาพระเจ้าและมารดาของเราทุกคน

9. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

แบบอิสระเสรีนิยมเป็นหลักและผสมผสานกับแบบประชาธิปไตย

10. คุณลักษณะของบุคลากร (Qualifications of Personnel) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ครูควรจะเป็นเพื่อนกับนักเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะในการเป็นพี่เลี้ยงช่วยเหลือไขปัญหาด้านเพื่อนต่างเพศ ปัญหาศีลธรรม เรื่องเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์และการทำแท้ง โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาและหาทางออกไม่ได้

11. บุคคลที่สมควรได้รับการยกย่องเป็นแบบอย่าง (บุคคลที่ควรยึดเป็นแบบอย่าง) (Hero and Heroine) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ครูที่ให้การศึกษอบรมทั้งด้วยวิชาความรู้ แบบอย่างแห่งชีวิตและการกระทำเพื่อให้ลูกศิษย์เป็นผู้มีความสมบูรณ์ในทุกมิติ คือ ความสำเร็จในการศึกษา ความสำเร็จในด้านสังคม เป็นผู้มีวุฒิภาวะในด้านอารมณ์และสามารถเผชิญกับสังคมภายนอกได้

12. ความเชื่อ (Belief) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

มนุษย์นั้นจะดีหรือชั่ว ไม่ใช่มาจากการพันธุกรรมแต่มาจากสภาพแวดล้อมหรือการอบรมสั่งสอน

13. บรรทัดฐานทางศีลธรรม (Moral Standard) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

มุ่งการอบรมโน้มน้าของศิษย์ โดยให้ตระหนักว่าศีลธรรมนั้นไม่ใช่กฎเกณฑ์ภายนอกที่คอยบังคับ แต่ศีลธรรมเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เป็นคุณลักษณะของบุคคล (Character) คือ มุ่งเน้นที่ความเป็นบุคคลที่สมบูรณ์

14. ระเบียบปฏิบัติ (Regulations) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ระเบียบปฏิบัติของโรงเรียนคาทอลิกในทศวรรษหน้า ต้องเน้นที่การบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) คือ หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักนิติธรรม (Rule of Law) หลักความโปร่งใส (Transparency) ความรับผิดชอบ (Accountability) หลักการยึดความเห็นส่วนใหญ่ (Consensus Oriented) หลักความเสมอภาค (Equity) หลักประสิทธิผลและประสิทธิภาพ (Effectiveness and Efficiency) หลักการตอบสนอง (Responsiveness)

15. พิธีกรรมหรืองานพิธี (Ceremony) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เป็นการเสวนากับศาสนาต่าง ๆ ในพิธีกรรม สำหรับนักศึกษาที่นับถือศาสนาที่แตกต่างกัน เพราะในทศวรรษหน้า แนวคิดฆราวาสนิยม (Secularism) ที่ต่อต้านศาสนาจะมีอิทธิพลมากขึ้น

16. ธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน ทศวรรษหน้า

มนุษย์เป็นผู้ที่ถูกสร้างให้มีเสรีภาพ (Freedom) จึงควรใช้เสรีภาพในหนทางที่ถูกต้อง
มนุษย์เป็นผู้ที่ถูกสร้างให้มีความสัมพันธ์ (Relational Being) กล่าวคือ มีความสัมพันธ์กับ
พระเจ้า กับตนเอง กับเพื่อนมนุษย์และสิ่งสร้างอื่น ๆ ของพระเจ้า หน้าที่ของมนุษย์คือ รักษา
ความสัมพันธ์ที่ถูกต้องตามมิติต่าง ๆ

17. มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน ทศวรรษหน้า

มนุษย์เป็นผู้ที่ถูกสร้างให้มีความสัมพันธ์ (Relational Being) กล่าวคือ มีความสัมพันธ์กับ
พระเจ้ากับตนเอง กับเพื่อนมนุษย์และสิ่งสร้างอื่น ๆ ของพระเจ้า หน้าที่ของมนุษย์คือ รักษา
ความสัมพันธ์ที่ถูกต้องตามมิติต่าง ๆ

18. ความเป็นจริง (Reality of Catholic School) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล ในทศวรรษหน้า

เป็นโรงเรียนแห่งความจริง (Truth) ที่สอนทุกมิติของชีวิตให้ผู้เรียนได้พบความสำเร็จ
ให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

19. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อม (Relationship to the Environment) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

1) โรงเรียนเน้นบทบาทการรับใช้สังคม ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและ
สังคมทุก ๆ ด้านแบบองค์รวม โดยเน้นความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถาบันศาสนาและสังคม เช่น
สถาบันครอบครัว ชุมชน องค์กรทางสังคม หน่วยงานและศาสนาอื่น ๆ เพื่อใช้เป็นฐานแห่ง
ความร่วมมือในการพัฒนาสังคมและคุณธรรมตามหลักธรรมของศาสนา (สมณกระทรวงเพื่อ
การศึกษาคาทอลิก, 2542, ข้อ 16-20)

2) สภาพแวดล้อมของโรงเรียนคาทอลิก จำเป็นต้องสะท้อนให้เห็นการอยู่ร่วมกัน ไม่ใช่
เพียงอุดมการณ์ แต่จะต้องเป็นคุณค่าที่เป็นสิ่งปฏิบัติจริง นักเรียนและอาจารย์จะรู้สึกอิสระที่จะเป็น
ตัวเองในแบบที่ดีที่สุดและแสวงหาความรู้ ความจริงในที่ที่พบได้ การต้อนรับและไม่ตรีจิตที่มี
ให้กับทุกคน เป็นการให้ความเอาใจใส่ที่ลึกซึ้ง ท่ามกลาง และระหว่างครู ผู้บริหาร พนักงาน และ
นักเรียนและต่อหมู่คณะที่ขยายวงกว้างออกไป จนถึงผู้ปกครอง ศิษย์เก่า วัด ท้องถิ่น ชุมชน

3) สิ่งสร้างทั้งปวงล้วนเป็นสิ่งดีเพราะเป็นฝีพระหัตถ์ของพระเจ้า การศึกษาจึงเป็นการสร้างจิตสำนึก เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักใช้วิจารณญาณและความคิดสร้างสรรค์ของสติปัญญาของพวกเขาในการสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

20. เทคโนโลยี (Technology) ที่ใช้ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิกควรจะมีการควบคุมเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพราะผู้เรียนยังไม่สามารถแยกแยะสิ่งที่ดี สิ่งที่ชั่วได้ นั่นก็หมายความว่า ผู้บริหาร ครูต้องเอาใจใส่ต่อการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีของนักเรียนเพื่อจะไม่ให้เกิดผลเสียตามมา

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของ บาทหลวง เทพรัตน์ ปิติสันต์
อธิการเจ้าคณะแขวงคณะซาเลเซียน, ผู้จัดการ-ครูใหญ่โรงเรียนอรรณพวิทยา

เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2548 เวลา 14.30-15.30 น.

บ้านซาเลเซียน สามพราน นครปฐม

1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

การศึกษา คือ การอบรมคนทุกมิติทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การศึกษาจึงไม่แยกแยะระหว่างศาสนาและความรู้ การศึกษาเป็นงานอภิบาลอย่างหนึ่ง

2. พันธกิจ (Mission) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) การประกาศและยืนยันถึงข่าวดีของพระคริสตเจ้า
- 2) การอบรมนักเรียนและเยาวชนให้เป็นคนดีของสังคมและคนดีของศาสนา ต้องอบรมในบรรยากาศของอิสรภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตัวเอง
- 3) การอภิบาลคนในทุกมิติคือ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม โรงเรียนจึงควรมีฝ่ายอภิบาล ซึ่งมีความสำคัญและจำนวนของบุคลากร ไม่แพ้กลุ่มสาระอื่น ๆ

3. เป้าหมาย (Goal) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ผู้เรียนเป็นศาสนิกชนที่ดีของศาสนาและเป็นคนดีของสังคมด้วย

4. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เน้นยุทธศาสตร์ความร่วมมือกัน และสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนทั้งในด้านวิชาการ ความคิด ด้านนโยบาย ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากร เพื่อให้เกิดการพัฒนาไปพร้อม ๆ กันทั้งประเทศ

5. รูปแบบการบริหาร (Administrative Style) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน

6. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) เป็นผู้สร้างบรรยากาศของอิสรภาพและความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความร่วมมือของครู
- 2) เป็นผู้ให้กำลังใจครู มีจิตใจที่เอื้ออาทร ต้อนรับทุกคน
- 3) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต อดทนเพื่อการศึกษาจริง ๆ โดยไม่คิดถึงผลประโยชน์หรือความสุขของตน
- 4) เป็นผู้มองโลกในแง่ดี ซึ่งจะทำให้ผู้ร่วมงานมีกำลังใจและก่อให้เกิดบรรยากาศของความสุข และความร่วมมือ
- 5) เป็นผู้มีความรู้ทางด้านการบริหาร

7. คุณลักษณะของบุคลากร (Qualifications of Personnel) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ครูต้องเป็นผู้ปลูกฝังและกระตุ้นให้กำลังใจผู้เรียน ให้ได้รับการพัฒนาในบรรยากาศของการมีเสรีภาพ ให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น

8. หลักสูตร (Curriculum) และการจัดการเรียนการสอน (Learning-Teaching Activities) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) หลักสูตรต้องเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติ (Holistic) คือ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม เพื่อหล่อหลอมคน และคำนึงถึงความสำคัญของวิชาดนตรี พลศึกษา ศิลปะด้วย เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในความคิด ความงาม สุนทรียภาพ

วิชาดนตรี เช่น การร้องเพลง นักเรียนที่ฝึกการร้องเพลง จะช่วยให้เขาเกิดความมั่นใจและความกล้า

วิชาศิลปะ เป็นการปลดปล่อยความรู้สึกและจินตนาการ

วิชาพลศึกษา เป็นการสร้างความแข็งแรงสมบูรณ์ให้กับร่างกาย

- 2) เน้นการอบรมนักเรียนด้วยกิจกรรม ผ่านทางชมรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนตั้งขึ้น

9. พิธีกรรมหรืองานพิธี (Ceremony) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน ทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิกให้ความสำคัญกับทุกศาสนาและส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติศาสนกิจและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาของตนเองนับถือ เปิดกว้างต่อทุกศาสนาที่ผู้เรียนนับถือ พิธีกรรมเน้นการพัฒนาจิตใจ

10. ความเป็นจริง (Reality of Catholic School) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล ในทศวรรษหน้า

1) โรงเรียนต้องเป็นบ้านคือ เป็นครอบครัว ทุกคนในโรงเรียนมีความเอื้ออาทร มองโลกในแง่ดี ผู้ปกครอง ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ตามเจตนารมณ์ของพระศาสนจักร ทุกคนต้องมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติด้วย ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนอย่างมาก

2) โรงเรียนต้องเป็นวัด คือ เป็นที่ให้คุณค่าด้านศาสนา มีการอบรมด้านศีลธรรม
จริยธรรม

3) โรงเรียนต้องเป็นแหล่งความรู้คือ เป็นที่ให้ความรู้ด้านสติปัญญา
4) โรงเรียนต้องเป็นสนาม คือเป็นสถานที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถด้านกีฬา และส่งเสริมการออกกำลังกาย ควบคู่ไปกับการพัฒนา ด้านสุนทรียภาพ เช่น ดนตรี ศิลปะและ การแสดงออกต่าง ๆ

11. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อม (Relationship to the Environment) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนต้องเน้นให้มีสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น มีสนามออกกำลังกาย มีสวนหย่อม มีสวนดอกไม้ที่ร่มรื่น มีที่พักเรือนไทย เป็นต้น

12. เทคโนโลยี (Technology) ที่ใช้ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

1) โรงเรียนคาทอลิก จะต้องเป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยี สารสนเทศเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ จัดให้มีห้องวิทยาศาสตร์ที่สมบูรณ์แบบ มีบุคลากร ด้านสื่อสารมวลชน

2) โรงเรียนคาทอลิกควรจัดให้มีห้องชมภาพยนตร์ และสอนให้ผู้เรียนมี ความสามารถในการวิเคราะห์ภาพยนตร์

13. จุดอ่อนที่ต้องแก้ไขด่วน

- 1) คุณภาพของครู การพัฒนาบุคลากรครูยังมีน้อยและยังล้าหลังอยู่ ควรจะมีกองทุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- 2) ผู้บริหารไม่ได้ให้อิสรภาพแก่บุคลากรเท่าที่ควร มักจะสั่งมากกว่าการกระตุ้น ปลุกเร้าให้กำลังใจแก่บุคลากร จึงทำให้บรรยากาศในการทำงานไม่เอื้อต่อการริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์

14. จุดเด่นของโรงเรียนคาทอลิก

- 1) การอบรมปณิธัผู้เรียนด้านศีลธรรม จริยธรรมที่ดียาม
- 2) การเอาใจใส่ดูแลต่อผู้เรียนอย่างจริงจัง

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของ พระสังฆราช ลอเรนซ์ เทียนชัย สมานจิต

มุขนายกสังฆมณฑลจันทบุรี

เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2549 เวลา 10.40 - 12.00 น.

ณ สำนักมิสซังจันทบุรี ศรีราชา ชลบุรี

1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

การศึกษาคือการพัฒนาชีวิตในทุกมิติ (แบบบูรณาการ) คือพัฒนาทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคมและชีวิตมีไว้เพื่อสังคม

การศึกษาและศาสนา ต้องไม่แยกจากกันดังที่เป็นอยู่ในหลายประเทศ เพราะศาสนาสร้างวัฒนธรรม

2. วิสัยทัศน์ (Vision) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิกเป็นสถาบันการศึกษาที่พัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ มีศักยภาพ มีความรู้ ทั้งทางโลกและทางธรรม เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข ในขณะที่เดียวกันก็ต้องให้การศึกษแก่ชุมชนด้วย

3. พันธกิจ (Mission) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

1) ทำให้ทุกคนมาอยู่ในอาณาจักรพระเจ้า (Kingdom of God) คือให้ทุกคนเป็นศาสนิกชนที่ดีในศาสนาของตน ช่วยทุกคนให้ได้ศึกษาศาสนาของตนและปฏิบัติศาสนาของตน เราต้องสนับสนุนให้ทุกคนมีศาสนา ในขณะที่เขายังไม่พร้อมที่จะเป็นคริสตชน (รับศีลล้างบาป) เราต้องให้การศึกษ อบรมพวกเขาเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี เป็นมุสลิมที่ดี ชำรงไว้ซึ่งศีลธรรมและจริยธรรมอันดี

2) อบรมครูให้มีคุณธรรม จริยธรรม ศาสนธรรม (คริสต์, พุทธ) ให้ครูปฏิบัติศาสนกิจเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน

3) อบรมครูให้มีคุณภาพ ศักยภาพ (ความรู้ ความดี ความสุข) เป็นแม่พิมพ์ เป็นปฐมนิเทศ สวมวิญญาณพ่อแม่

4) มุ่งทำให้โรงเรียนเป็นบ้านหลังที่สอง (มีบรรยากาศครอบครัว)

5) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน

6) ให้การศึกษาและพัฒนาชุมชน

4. เป้าหมาย (Goal) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน

ทศวรรษหน้า

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนคาทอลิกแล้วต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) มีความเป็นเลิศด้านคุณธรรม มีชีวิตจิต มีวินัยและวิชาความรู้
- 2) มีความสำนึกในหน้าที่ (Sense of Duty) เน้นความถูกต้อง ไม่ใช้ความถูกต้องโดยไม่เห็น

แก่น้ำใจใคร

- 3) มีความตระหนักที่จะทำให้สังคมดีตามหลัก มอง-ตัดสินใจ-ปฏิบัติ (See-Judge-Act)
- 4) ความเป็นศาสนิกชนที่ดี เป็นคนมีศาสนาและปฏิบัติศาสนาของตนอย่างดี
- 5) มีความตระหนักที่จะอยู่อย่างสันติร่วมกับทุกคนโดยไม่เลือกศาสนา นิกายและฐานะ

5. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ใช้ความรัก ความเมตตา ใช้พระคุณมากกว่าพระเดช
- 2) สร้างศักยภาพของผู้บริหารและครู
- 3) พัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ

6. รูปแบบการบริหาร (Administrative Style) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน

ทศวรรษหน้า

- 1) ใช้ประชาธิปไตย ทำงานเป็นทีม ทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
- 2) ยึดนโยบายของสังฆมณฑลเป็นหลัก แม้จะเปลี่ยนผู้บริหาร นโยบายยังคงต่อเนื่อง
- 3) ควรจัดสวัสดิการให้ครูและบุคลากรอย่างเท่าเทียมกันทุกโรงเรียนในสังฆมณฑล
- 4) ให้ความสำคัญทั้งคนและงาน
- 5) การบริหารเป็นศิลป์ (Art) มากกว่าศาสตร์ (Science) ผู้บริหารจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

7. สัญลักษณ์ (Symbol) ของโรงเรียนคาทอลิกในทศวรรษหน้า

- 1) พระเยซูคริสตเจ้า (Jesus Christ) องค์แห่งความรักและการให้อภัย
- 2) กางเขน (The Cross) คือ สัญลักษณ์แห่งความรักของพระเจ้าต่อมนุษย์ มนุษย์ต่อพระเจ้า (ไม่ตั้ง) และความรักระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ (ไม้นอน)

3) พระนางพรหมจารีย์ (The Virgin Mary) สัญลักษณ์แห่งความอ่อนโยนเยี่ยงแม่
พระมารดาพระเจ้าและมารดาของเราทุกคน ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์และที่พึ่งของโรงเรียน

8. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน ทศวรรษหน้า

- 1) มีคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี
- 2) มีวิสัยทัศน์ มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นคนทันสมัย ใฝ่ศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเอง
ตลอดเวลา
- 3) มีความเป็นพ่อเป็นแม่ ใช้พระคุณมากกว่าพระเดช
- 4) มีความเป็นกันเอง มีมนุษยสัมพันธ์ ทำให้ผู้ร่วมงานมีความรู้สึกว่าเป็นพี่น้อง
กันและทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข
- 5) จัดสวัสดิการให้ครูอย่างเพียงพอ
- 6) ใช้ความรักและการให้อภัย ให้โอกาสคนที่ทำผิดได้กลับตัวกลับใจ
- 7) เห็นคุณค่าของครู และใช้ความรอบคอบในการเลือกครูและผู้ร่วมงาน
- 8) วางแผนเตรียมบุคลากรล่วงหน้า (อาจจะโดยการให้ทุนนักเรียนเพื่อศึกษาต่อจนถึง
จบปริญญาแล้วกลับมาเป็นครูหรือเป็นครูใหญ่ในโรงเรียนคาทอลิก)

9. คุณลักษณะของบุคลากร (Qualifications of Personnel) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัด สังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ครูต้องมีวิญญานครู รักและเอาใจใส่นักเรียน
- 2) ครูต้องสวมวิญญานพ่อแม่ (ของนักเรียน)
- 3) ครูต้องเป็นศาสนิกชนที่ดี ปฏิบัติศาสนาของตนอย่างสม่ำเสมอ
- 4) ครูต้องเป็นแม่พิมพ์ พ่อพิมพ์ที่ดีของนักเรียน
- 5) ครูต้องเป็นปูชนียบุคคล
- 6) ครูมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน (Sense of Belonging)
- 7) ครูต้องได้รับการอบรมจิตใจ คุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

10. หลักสูตร (Curriculum) และการจัดการเรียนการสอน (Learning-Teaching Activities) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ต้องมีวิชาคริสตศาสนา คำสอน พระคัมภีร์ พระบัญญัติสิบประการ

มหาบุญลากแปดประการด้วยเพราะคำสอนนั้นเป็นอาหารบำรุงเลี้ยงจิตใจของผู้เรียน

- 2) ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) เช่น ให้นักเรียนร่วมมือกันทำเครดิตยูเนียน เป็นต้น
- 3) จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (เป็นศูนย์กลาง)

11. บุคคลที่ควรยึดเป็นแบบอย่าง (Hero and Heroine) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) คนที่มีคุณธรรม โดยเปิดโอกาสให้ครูหรือนักเรียนได้เลือกกันเอง
- 2) คนที่อุทิศตนให้กับโรงเรียน

12. ความเชื่อ (Belief) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) คาทอลิกเชื่อในพระเจ้า และเชื่อว่าทุกศาสนาคือหนึ่ง ฉะนั้น เราต้องสนับสนุนทุกคนให้มีศาสนา เน้นศาสนสัมพันธ์ ร่วมมือกัน มิใช่แข่งกัน เพราะศาสนสัมพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของการแพร่ธรรม และยังเป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจของพระศาสนจักรด้วย
- 2) คาทอลิกเราเชื่อว่า ประเพณี วัฒนธรรมมีคุณค่า เราจึงต้องส่งเสริมอย่างจริงจัง

13. บรรทัดฐานทางศีลธรรม (Moral Standard) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เน้นความรักเป็นมาตรฐานในด้านศีลธรรม “รักพระเจ้าเหมือนที่พระเจ้ารักเรา” คือ พระเจ้าทรงรักมนุษย์อย่างที่มนุษย์เป็น แม้มนุษย์จะเป็นคนบาปแต่พระเจ้าก็ยังรัก

14. ขนบธรรมเนียมประเพณี (Tradition or Custom) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิกควรใช้ขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นสื่อในการทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งพุทธทั้งคริสต์ เช่น ประเพณีวันสงกรานต์ อาจจะเชิญชุมชน พระภิกษุมาร่วมกิจกรรมด้วย

15. ระเบียบปฏิบัติ (Regulations) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) มีระเบียบวินัยไว้เป็นแนวทาง ที่สำคัญคือ ให้ทุกคนรู้จักใช้เสรีภาพของตนอย่างถูกต้อง ไม่ใช่ทำอะไรตามใจ

- 2) ส่งเสริมให้ทุกคนเคารพศักดิ์ศรีของกันและกัน (Human Dignity)
- 3) เน้นทั้งสิทธิและหน้าที่ของบุคคล (Right and Duty)

16. พิธีกรรมหรืองานพิธี (Ceremony) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน

ทศวรรษหน้า

- 1) ต้องส่งเสริมให้ศาสนิกชนทุกศาสนาได้ปฏิบัติตามศาสนาของตนอย่างเสรี เช่น นิมนต์พระมาบิณฑบาต มาเทศน์สอนในโรงเรียน เพื่อให้ครูและนักเรียนที่เป็นพุทธศาสนิกชนได้ปฏิบัติตามกิจอย่างสม่ำเสมอ ชาวคริสต์น่าตกบาตรได้ (การตกบาตรเป็นเรื่องของสังคม มิใช่เป็นศาสนกิจ การให้ (ทาน) เป็นสิ่งดี ฉะนั้นคาทอลิกน่าจะตกบาตรได้
- 2) เน้นศาสนสัมพันธ์

17. ธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน

ทศวรรษหน้า

- 1) มนุษย์ทั้งชายและหญิงถูกสร้างตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า
- 2) ทุกคนมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน ไม่มีแบ่งชั้นวรรณะ ชนชั้น คนรวย คนจนหรือต่างศาสนาต่างนิกาย
- 3) มนุษย์ทุกคนเป็นบุตรพระเจ้าและเป็นพี่น้องกัน

18. มนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน

ทศวรรษหน้า

- 1) ควรจัดให้นักเรียนได้เรียนร่วมกันระหว่างชายกับหญิง (สหศึกษา) เป็นการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนดำเนินชีวิตตามธรรมชาติ เพราะโลกของความเป็นจริงชายและหญิงต้องดำเนินชีวิตร่วมกัน
- 2) ผู้บริหารและครู ต้องถือว่าทุกคนเป็นผู้ร่วมงาน ต้องให้เกียรติกัน แต่ในเวลาเดียวกันต้องเน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน

19. ความเป็นจริง (Reality of Catholic School) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล

ในทศวรรษหน้า

- 1) เป็นบ้านที่สองของนักเรียน ครูอาจารย์เป็นเสมือนพ่อแม่ ผู้ปกครอง นักเรียนเป็นเสมือนลูกหลาน เป็นพี่น้องกัน

- 2) เป็นแหล่งที่ต้องให้ความรู้แก่พ่อแม่ (นักเรียน) และชุมชน
- 3) มีบรรยากาศแห่งความรัก ความเมตตา และการให้อภัย
- 4) มีบรรยากาศของความเป็นพี่น้องกันเพราะเรามีพระเจ้าเป็นบิดาของเราทุกคน
- 5) เป็นแสงสว่าง เป็นเกลือ เป็นเชื้อแป้ง เป็นมโนธรรมให้กับสังคม โดยการรณรงค์ช่วยแก้ไขวิกฤตด้านคุณธรรม จริยธรรม

6) โรงเรียน ครูอาจารย์ นักเรียนไม่แข่งขันชิงดีชิงเด่นกัน (Competition) แต่เป็นองค์ประกอบของกันและกัน (Complementarity) น่าจะมีการแลกเปลี่ยนอาจารย์กัน

20. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อม (Relationship to the Environment)

ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) บ้าน คือ โรงเรียนหลังแรกของนักเรียน พ่อแม่คือ ครูคนแรกของนักเรียน การศึกษาจึงเริ่มต้นที่บ้าน (ครอบครัว) ฉะนั้น โรงเรียนต้องให้บิดามารดาของนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนด้วย
- 2) เมื่อลูก ๆ กลับบ้าน บิดามารดาต้องสานต่อสิ่งที่ครูได้สอน (ลูก ๆ) ต่อไป
- 3) บ้าน วัด โรงเรียนต้องร่วมมือกันในการให้การศึกษาอบรมแก่นักเรียนและเยาวชน
- 4) โรงเรียนคาทอลิกต้องเป็นแสงสว่าง เป็นเกลือ เป็นเชื้อแป้ง เป็นแบบอย่างที่ดีให้สังคม
- 5) โรงเรียนคาทอลิกมีความห่วงใยและช่วยเหลือเกื้อกูลชุมชน
- 6) โรงเรียนคาทอลิกให้ความรู้ แนะนำผู้ปกครอง
- 7) เคารพธรรมชาติ ไม่ทำร้าย และไม่ทำลายธรรมชาติ

21. เทคโนโลยี (Technology) ที่ใช้ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) โรงเรียนคาทอลิกมีความจำเป็นต้องนำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ทันสมัย (ไม่ต้องเสียค่าในส่วนของ) และศึกษาหาความรู้จากสื่อ
- 2) แต่ในการดำเนินชีวิตของผู้บริหาร ครูและนักเรียน จะต้องประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ เน้นเศรษฐกิจพอเพียง

22. จุดที่โรงเรียนคาทอลิกต้องแก้ไขด่วน

- 1) ควรเพิ่มปริมาณและคุณภาพของครูคาทอลิกในโรงเรียนคาทอลิก เพราะในปัจจุบันครูคาทอลิกในโรงเรียนคาทอลิกนั้นด้อยทั้งปริมาณและคุณภาพ ถ้าเป็นไปได้โรงเรียนคาทอลิกน่าจะมีครูคาทอลิกอย่างน้อยร้อยละ 50 ของครูทั้งหมด

2) ผู้บริหารแม้จะเป็นพระสงฆ์ นักบวช แต่ทำตนเป็นนักธุรกิจ มิได้เป็นผู้นำทางด้านจิตวิญญาณ (Spiritual Leader) ไม่ได้สอนคำสอน ไม่ได้สอนศีลธรรม

3) โรงเรียนไม่ได้เป็นสนามแพร่ธรรม เป็นแต่เพียงองค์กรธุรกิจ ผู้สำเร็จการศึกษาออกไปแล้วไม่ได้อะไรไป เป็นต้น ด้านศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม

4) การศึกษากับศาสนาจะต้องไปด้วยกัน (โรงเรียนกับวัดต้องไปด้วยกัน) เพราะศาสนาสร้างวัฒนธรรม ในยุโรปนั้นแยกศาสนาออกจากโรงเรียน เมื่อพระสันตะปาปาจอห์น ปอล ที่ 2 เสด็จเยือนประเทศฝรั่งเศสพระองค์ตรัสว่า ฝรั่งเศสเอ๋ย จงกลับไปที่รากเหง้าของเจ้าว่า ใครสร้างเจ้ามา ใครเป็นผู้ให้สิ่งต่าง ๆ ที่เจ้ามีอยู่ (วัฒนธรรม) เจ้าลืมนคุณค่าความสำคัญของศาสนาแล้วหรือ

5) สถาบันการศึกษาคาทอลิกเน้นพัฒนาด้านวิชาการมากเกินไป ขาดการพัฒนาจิตใจให้มีคุณธรรม นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไป รู้มาก จึงไปทำลายสังคม ไปโกงกิน ไปเอาเปรียบคนอื่น ไหลไปตามกระแสวัตถุนิยม บริโภคนิยม เห็นเงินเป็นพระเจ้า ในยุโรปเดิม เป็นคาทอลิกแทบจะร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ขณะนี้มีคนยุโรปบางกลุ่มต่อต้านศาสนาด้วยซ้ำไป

6) ครูจะต้องได้รับการพัฒนาจิตใจให้มีคุณธรรม จริยธรรมมากกว่าที่เป็นอยู่

7) ต้องเติมคำสอนของพระเยซูคริสต์เข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอนด้วย

8) คนไทยรู้จักโรงเรียนคริสต์ (คาทอลิก) แต่ไม่รู้จักศาสนาคริสต์ และพระเยซูคริสต์เจ้า ไม่รู้จักคำสอนของพระเยซูคริสต์เจ้าผู้ตั้งศาสนาคริสต์

9) เดิมโรงเรียนคริสต์เปิดมาเพื่อนักเรียนคริสต์ แต่ปัจจุบันนักเรียนคริสต์ไม่ได้เรียนโรงเรียนคริสต์เพราะฐานะยากจน ผู้บริหารไม่ได้ให้ความสนใจตรงนี้ นักเรียนคริสต์ก็ไปเรียนโรงเรียนวัดพุทธ (รัฐบาล) ไม่ได้เรียนคำสอน (คำสอนศาสนาคริสต์เป็นอาหารบำรุงเลี้ยงจิตใจ)

10) ผู้บริหารและครู นักเรียนปล่อยตัวตามกระแสวัตถุนิยม บริโภคนิยมมากเกินไป ควรเน้นการดำเนินชีวิตตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

11) ผู้บริหารเผด็จการ โรงเรียนคาทอลิกควรต้องเปิดกว้างให้ผู้ร่วมงานสามารถแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ได้

12) เรื่องแป๊ะเจี๊ยะไม่ควรจะมีในโรงเรียนคาทอลิก

23. จุดแข็งของโรงเรียนคาทอลิกที่จะทำให้ผู้ปกครองมีความไว้วางใจ

1) การอบรมผู้เรียนให้มีระเบียบวินัย จริยธรรม ศีลธรรม คุณธรรม

2) การอุทิศตนเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างจริงจัง

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุณเจริญ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2548 เวลา 08.00-09.45 น.

ณ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล นครราชสีมา

1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน ทศวรรษหน้า

การศึกษาคาทอลิกก่อนข้างจะอนุรักษ์นิยม (Conservative) ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง ถ้าคาทอลิกไม่ปรับตัวในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Society) อาจจะไม่รุ่งโรจน์เหมือนเดิม แต่ที่ยังดำรงอยู่ได้เพราะจัดการศึกษาเพื่อการศึกษา ไม่มีเศรษฐกิจเข้ามาเจือปน โรงเรียนคาทอลิกต้องตระหนักว่าทุก 5 ปีต้องเปลี่ยนอะไรต่าง ๆ ใหม่ มิฉะนั้นเราจะล้าสมัย

นักเรียนบางคนได้สะท้อนว่าเรียนในโรงเรียนคาทอลิกนั้นค่อนข้างเครียด ไม่ค่อยมีความสุขเพราะมุ่งเรียนเพื่อเข้ามหาวิทยาลัยซึ่งเป็นไปตามความต้องการของพ่อแม่ เขาบอกว่าเวลาที่เขามีความสุขที่สุดคือเวลาเปลี่ยนชั่วโมงเรียนเพราะได้พูดคุยหยอกล้อกับเพื่อนๆ แต่เวลาเข้าเรียนก็เครียดอีก

การศึกษาคือ การได้สัมผัสกับสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม โดยการเรียนรู้จากสิ่งรอบตัวเพื่อสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม (ซึ่งสำคัญที่สุด) ซึ่ง 3 องค์ประกอบนี้เกิดขึ้นจากการศึกษาทั้งในสถาบันการศึกษาและนอกสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะจากสิ่งแวดล้อมนอกสถาบันซึ่งให้การศึกษาแก่คนมากกว่าในสถาบันการศึกษาซึ่งหล่อหลอมความคิด ความอ่าน ศักยภาพของเราทั้งหมด ซึ่งซึมซับจากชีวิตประจำวัน เหตุการณ์ต่าง ๆ ฟังลึกในตัวเอง (Implicit Knowledge) ทุกอย่างทั้งจากภายในและภายนอกสถาบันถูกเก็บมาใช้เป็นฐานในการแสดงออก พฤติกรรมทางความคิด การปฏิบัติ

การศึกษาคือ สิ่งที่เราแสวงหาเพื่อสร้างศักยภาพของเราทั้ง 3 ด้านคือความรู้ ทักษะและลักษณะที่พึงประสงค์ ความดี ความงาม (คุณธรรม จริยธรรม) ด้านที่สามคือคุณธรรม จริยธรรมถือเป็นฐานหลักของอีกสองด้าน แต่การศึกษาปัจจุบันเน้นความรู้เป็นสำคัญ เน้นใช้สมองคนในการบรรจุความรู้ทั้ง ๆ ที่มีอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้แทนได้เช่น คอมพิวเตอร์ การศึกษาที่ถูกต้องควรจะเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลัก แล้วด้านอื่น ๆ จะติดตามมาโดยอัตโนมัติ

องค์กรศาสนาจึงเป็นองค์กรที่มีความสำคัญมากในด้านนี้ เพราะเป้าหมายด้านศาสนา คือสร้างให้คนเป็นคนดี สถาบันการศึกษาคาทอลิกจึงต้องยืดหยุ่นและปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

สถาบันการศึกษาคาทอลิกต้องสร้างบรรยากาศให้เหมือนบ้าน ให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข โดยเน้นสร้างคนให้มีความดีก่อนเป็นอันดับแรก มิใช่ความรู้เพราะบางคน “ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด” ต้องมีทักษะชีวิตครบถ้วน ถูตามบรรทัดฐานของสังคม

2. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ต้องรี้อปรับระบบ (Re-engineering) คิดใหม่เพื่อทบทวน เพราะว่าสิ่งที่ดีในอดีต อาจจะไม่ดีในปัจจุบันและในอนาคตก็เป็นได้ เช่น ในอดีตความมั่งคั่งเกิดจากการมีทรัพยากรธรรมชาติมาก แต่ในปัจจุบันความมั่งคั่งเกิดจากสติปัญญา เช่น ประเทศสิงคโปร์ เขาจึงมี Learning Nation มี Thinking School แต่จุดนี้ (ทักษะการคิด) เป็นจุดที่คนไทยอ่อน นักเรียนไทยร้อยละ 40 มีระดับสติปัญญา (Intelligence Quotient = I.Q.) ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ โรงเรียนคาทอลิกจะต้องรี้อปรับระบบเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิด
- 2) ต้องเปลี่ยนแปลงอย่างมีเป้าหมายแบบค่อยเป็นค่อยไป (Planned Change) พยายามขจัดของเก่าที่ไม่เหมาะสมออกไปเพื่อจะจัดใส่ของใหม่ที่ดีกว่าเข้าไปแทน เช่น เทคนิคการสอนของครู ที่ควรเปลี่ยนจากบรรยายไปเป็นแบบสาธิต หรือ ฝึกปฏิบัติซึ่งจะได้ผลมากกว่า
- 3) การเปลี่ยนแปลงต้องเริ่มตั้งแต่ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองซึ่งต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดให้ถูกต้อง และต้องมีการติดตามและประเมินผล
- 4) จัดการเรียนการสอนให้เหมาะกับลักษณะธรรมชาติของผู้เรียนคือ คำหนึ่งถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน (Child-Centered)

3. โครงสร้างการบริหาร (Organizational Structure) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เน้นโครงสร้างองค์การแบบราบ (Flat Organization)

4. รูปแบบการบริหาร (Administrative Style) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม แบบทีม ร่วมกันคิด แม้จะเข้าไปหน่อยแต่มีความรอบคอบมั่นคง

เน้นการบริหารแบบธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือที่เรียกว่า การบริหารจัดการที่ดี ซึ่งประกอบไปด้วย การกระจายอำนาจ เน้นการมีส่วนร่วม รับผิดรับชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้

เน้นการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management = SBM) ซึ่งประกอบไปด้วยการบริหารจัดการที่ดี

5. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

1) ผู้นำต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้สั่งการ (Director) ไปเป็นผู้ให้ความสะดวก (Facilitator)

2) มุ่งประโยชน์คุณภาพนักเรียนเป็นตัวตั้ง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ต้องมุ่งไปเป้าหมายนี้

3) ต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากกว่างานอื่น ๆ

4) ต้องให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมพัฒนาครู เพราะครูสัมผัสกับนักเรียนมากที่สุด

5) การตัดสินใจต้องเน้นการมีส่วนร่วม เช่น บริหารแบบประธานบริหาร (Chief

Executive Officer = CEO)

6) ต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ไม่ติดกรอบเดิมแต่ต้องหาวิธีการใหม่ ๆ

7) ต้องคิดเชิงบวก ทำให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

6. คุณลักษณะของบุคลากร (Qualifications of Personnel) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

1) ต้องตระหนักว่าลูกหลานของเราในอนาคตควรมีลักษณะอย่างใดจึงจะอยู่สังคมโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีความสุข

2) ต้องทบทวนว่าสิ่งที่เขาให้แก่ผู้เรียนนั้นเอื้อหรือไม่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียน ถ้าไม่เอื้อเขาน่าจะปรับอย่างไร โดยครูคิดเองโดยวิธีการฝึกอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Training) โดยยึดว่าเป้าหมายเดียวแต่หลากหลายการปฏิบัติ

3) ต้องได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานในโรงเรียนที่เน้นการปฏิรูปเป็นที่ตั้ง โรงเรียนที่เน้นการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management = SBM)

4) ต้องมีความคิดริเริ่ม ได้รับกระตุ้นให้ริเริ่มสิ่งใหม่

7. หลักสูตร (Curriculum) และการจัดการเรียนการสอน (Learning-Teaching Activities) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

หลักสูตรก็ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือต้องมี 2 ส่วนคือ หลักสูตรแกนกลาง และหลักสูตรท้องถิ่น และต้องบูรณาการระหว่างสองส่วนนี้ให้เป็นหลักสูตรระดับสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องมาร่วมมือกันสร้างขึ้นมา
- 2) มีความยืดหยุ่น สามารถปรับปรุงได้เพื่อให้เกิดการพัฒนาให้เหมาะสมเหมือนการตัดเสื้อผ้าให้กับผู้สวมแต่ละคน หลักสูตรก็ต้องเหมาะสมกับแต่ละสถานศึกษา
- 3) เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ที่กระตือรือร้น (Active Learner) จำนวนนักเรียนต่อห้องต้องไม่มากเกินไปเพื่อจะสามารถจัดกิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ง่ายขึ้น
- 4) ให้ครูลดการบรรยายลง เน้นให้นักเรียนปฏิบัติมากขึ้น (Learning by Doing) ให้นักเรียนหลอมรวม (Formulation) ความคิด ความรู้ และมีความรู้ฝังลึกในตัวได้มากขึ้น เกิดความเข้าใจ จ้าเนื้อหาได้นานขึ้น และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้มากขึ้น
- 5) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ต้องไม่ใช่เป็นการสอนหนังสือ หรือการยึดเย็ดเนื้อหา ซึ่งเป็นการสร้างคุกทางความคิด ทำให้ไม่เกิดการคิดใหม่ทำใหม่ เป็นการปิดกั้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 6) ครูและนักเรียนต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปด้วยกัน
- 7) ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) ต้องเข้ามาร่วมมือกับโรงเรียน (All for Education) โดยเข้ามาเพื่อ

- 1) เสนอความต้องการว่าเขาต้องการให้ลูกหลานของเขาเป็นอย่างไร มีลักษณะอย่างไร
- 2) ช่วยเหลือ ระดมทุนและปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาช่วยโรงเรียน
- 3) มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ชีวิตที่บ้านกับชีวิตในโรงเรียนเกิดการบูรณาการกันได้ (Deschooling)
- 4) ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของท้องถิ่น

8. ธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

บุคลากรทุกคนในโรงเรียนคาทอลิกต้องมองว่าเพื่อนมนุษย์แต่ละคนมีคุณค่า มีจุดเด่น และจุดด้อยของตนแตกต่างกัน เป็นต้นผู้บริหารต้องพยายามบูรณาการความเด่น ศักยภาพของแต่ละคนเข้ามาก็จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) เป็นทีม เป็นคณะกรรมการ

9. ความเป็นจริง (Reality of Catholic School) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล ในทศวรรษหน้า

แนวคิดสังคมปราศจากโรงเรียน (Deschooling Society) ของอีวาน อิลลิช (Ivan Illich) มีแนวคิดที่ว่า โรงเรียนทำให้คนเป็นคนโง่ ทำให้คนไม่สามารถมีชีวิตที่ดีในโลกนี้ ไม่ควรมีโรงเรียนแบบปัจจุบัน แต่ให้สังคมชุมชนเป็นโรงเรียน

ทำให้ชีวิตในโรงเรียนประสานกลมกลืนกับชีวิตจริง

10. เทคโนโลยี (Technology) ที่ใช้ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

จำเป็นต้องนำเทคโนโลยี มาใช้ในสถานศึกษา แต่ต้องดูแลสถานการณ์โดยการปรึกษารื้อกับคณะกรรมการโรงเรียน แต่ต้องเน้นจริยธรรมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ เราต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้ผู้เรียนได้รู้ถึงผลดีและผลเสียของการใช้เทคโนโลยี โดยนำกรณีศึกษามาเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้รู้ข้อเท็จจริง

11. โรงเรียนคาทอลิกในอุดมคติในทศวรรษหน้า

- 1) ยึดสังคมเป็นที่ตั้ง
- 2) บริหารการเปลี่ยนแปลง แบบค่อยเป็นค่อยไปออกนอกกรอบเดิมบ้าง โดยการเปลี่ยนแนวคิดของผู้บริหาร ผู้ปกครองนักเรียนเพื่อปรับแนวคิดให้ตรงกันเพื่อร่วมมือกันจัดการศึกษา (All for Education)

12. การปรับวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนคาทอลิกในทศวรรษหน้า

ปรับระบบโครงสร้าง ระบบการจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับชุมชนโดยยึดเป้าหมายเป็นที่ตั้ง ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) บริหารจัดการแบบยึดโรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management = SBM), การบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) การปรับองค์กร (Reorganization) ปรับแนวทางในการดำเนินงาน การติดตามและประเมินผล (Monitor) เงื่อนไขความสำเร็จ เช่น แนวคิดที่จะเปลี่ยนแปลง ต้องเป็นที่ยอมรับร่วมกันระหว่างหน่วยเหนือ หน่วยปฏิบัติ ผู้ปกครอง ต้องเป็นการปรับเปลี่ยนจากภายในเป็นที่ตั้ง ต้องเน้นแนวทางหรือวิธีการที่ยั่งยืน คือ วิธีการนั้นต้องปฏิบัติได้ (Practical) เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา โดยแท้ คนในองค์กรมีความสุขในการเปลี่ยนแปลง

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของ บาทหลวง ดร.บรรจง สันติสุขนิรันดร์

เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 เวลา 17.00-18.00 น.

ณ บ้านขาลเขียน กรุงเทพมหานคร

1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

การศึกษาในบริบทไทย เน้นเพียงความรู้อย่างเดียว ซึ่ง (ความรู้) เป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งของการพัฒนามนุษย์ เน้นพัฒนาเพียงระดับสติปัญญา จึงมีปัญหา ผู้เรียนฉลาด แต่ไม่มีคุณธรรมจริยธรรม ในระดับมหาวิทยาลัย ก็เน้นการผลิตปัญญาชน มีเพียงความรู้ความสามารถด้านวิชาการ แต่จิตใจเปราะบาง จึงมีนักศึกษาฆ่าตัวตาย สะท้อนให้เห็นว่า การศึกษาที่เน้นการพัฒนาเพียงสติปัญญานั้น ยังไม่ครบถ้วน ถ้าจัดการศึกษาแบบนี้ต่อไป จะเกิดความเปราะบางมากขึ้น การแข่งขัน ความเครียดและ ปัญหาสังคมก็จะรุนแรงขึ้นอย่างแน่นอน

การศึกษาคาทอลิก (Education, Educere) คือ การนำชีวิต พัฒนามนุษย์ในทุกมิติ (Holistic) คือ ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตวิญญาณ สังคม และอารมณ์

2. วิสัยทัศน์ (Vision) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิก เป็นมโนธรรมให้กับสังคม ชุมชนที่กำลังหลงไปกับกระแสบริโภคนิยมในโลกยุคโลกาภิวัตน์ พัฒนาทุกคนให้เป็นหนึ่งเดียวกัน (Communion) รู้จักแบ่งปันเกื้อกูลกันตามที่พระเยซูเจ้าสอน

3. พันธกิจ (Mission) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) โรงเรียนคาทอลิกต้องสร้างคนดีขึ้นมาก่อน เน้นการอบรมปณัสนิสัยผู้เรียน มิใช่เน้นแต่ความเป็นเลิศทางวิชาการอย่างเดียว
- 2) โรงเรียนคาทอลิกต้องสร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียน นำสิ่งที่เขาได้รับการศึกษาอบรมไปปฏิบัติในชีวิตจริง ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

4. เป้าหมาย (Goal) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

1. เน้นความเป็นเลิศทางด้านความเป็นมนุษย์ เป็นการเติมเต็มสิ่งที่ระบบการจัดการศึกษา

ปัจจุบันขาดไป

2. เน้นความเป็นคนที่มีความสมดุลทั้งร่างกาย จิตวิญญาณ สติปัญญา อารมณ์ สังคม

5. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) เข้าไปมีส่วนในการกำหนดนโยบายการศึกษา (เข้าไปเป็นปากเป็นเสียงในรัฐบาล)
- 2) รวมตัวและร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนคาทอลิกเพื่อให้เกิดพลังและการแบ่งปันกัน
- 3) มีจุดยืนของโรงเรียนคาทอลิกที่เด่นชัด โดยอาศัยกฎเกณฑ์ของพระศาสนจักรคือ มีความสมดุลในการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตวิญญาณ สติปัญญา อารมณ์ สังคม (ไม่เน้นความเป็นเลิศทางด้านวิชาการอย่างเดียว) เพราะสังคมในปัจจุบัน มีคนฉลาดมากมาย แต่คนพวกนี้ (บางคน) ไม่มีคุณธรรมซึ่งมีโอกาสที่จะทำร้ายสังคมมาก

6. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) เห็นคุณค่าของคน และสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ร่วมงาน ใช้ศักยภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่
- 2) จุดจิตวิญญาณของผู้ร่วมงานให้เกิดพลังและมีความภูมิใจในการทำงาน
- 3) ให้ความสำคัญทั้งคนและงาน
- 4) ผู้บริหารต้องเป็นประจักษ์พยานในแง่ของประกาศ เขาสามารถเป็นมโนธรรมของโรงเรียน ของชุมชน ของสังคม สามารถบอกได้ว่าอะไรถูก อะไรผิด

7. คุณลักษณะของบุคลากร (Qualifications of Personnel) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ครูมิใช่คนที่นำความรู้ไปให้ผู้เรียน แต่เป็นคนชี้ให้นักเรียนเห็นว่า เขามีความรู้และศักยภาพ (Potency) ในตัว ที่จะต้องพัฒนาขึ้น
- 2) ครูต้องสอนให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นมากขึ้น จนกระทั่งนักเรียนรู้มากกว่าที่ครูสอน
- 3) ครูเป็นผู้สอนวิธีการแสวงหาความรู้ให้แก่ผู้เรียน มิใช่การบอกความรู้
- 4) ครูต้องเป็นประจักษ์พยาน เป็นแบบอย่างที่ดี (Good Model) ในเรื่องของความซื่อสัตย์ ในชีวิตครอบครัว การถือศาสนา การรับผิดชอบในหน้าที่

8. หลักสูตร (Curriculum) และการจัดการเรียนการสอน (Learning-Teaching Activities) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

หลักสูตรต้องมีวิชาต่าง ๆ ที่เสริมกันและกันและเสริมสร้างความเป็นคนให้ครบถ้วน

9. บรรทัดฐานทางศีลธรรม (Moral Standard) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ความเมตตา ความรัก ความเอื้ออาทร ไม่มีการแบ่งแยกชั้นวรรณะ ฐานะตามแบบอย่างของพระเยซูเจ้า
- 2) มีบรรยากาศของความยิ้มแย้มแจ่มใส ยินดีต้อนรับทุกคน

10. พิธีกรรมหรืองานพิธี (Ceremony) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) พิธีกรรมต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้ความหมาย และได้สิ่งที่มีคุณค่าจากพิธีกรรม ที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- 2) โรงเรียนคาทอลิกต้องมีจุดยืนที่ชัดเจนที่จะใช้พิธีกรรมในการหล่อหลอมผู้เรียนให้เป็นคนดี

11. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อม (Relationship to the Environment) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ เช่น ดินไม้ เพราะผู้เรียนจะถูกหล่อหลอมโดยธรรมชาติ และพวกเขาจะพบพระเจ้า ในสิ่งสร้างทั้งหลาย
- 2) โรงเรียนต้องส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ครอบครัวเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับโรงเรียน

12. เทคโนโลยี (Technology) ที่ใช้ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) โรงเรียนคาทอลิกต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในโรงเรียน แต่ต้องเริ่มโดยต้องอบรมและสร้างจิตสำนึกว่าเทคโนโลยี มีทั้งคุณและโทษเป็นดาบสองคม
- 2) ต้องฝึกให้ทุกคนเป็นผู้บริหาร (เป็นนาย) เทคโนโลยี มิใช่เป็นทาสเทคโนโลยี

13. จุดอ่อนที่ต้องแก้ไขด่วน

- 1) โรงเรียนคาทอลิกได้สร้างมาตรฐานที่น่ากลัวสำหรับคนที่อยู่ชายขอบสังคม คนระดับรากหญ้า ถึงแม้เรา (โรงเรียนคาทอลิก) จะให้โอกาสคนเหล่านี้เข้ามาเรียน แต่เขาก็ไม่สามารถปรับตัวได้
- 2) โรงเรียนคาทอลิกขาดการร่วมมือกันอย่างจริงจัง จึงไม่สามารถต่อรองกับทางบ้านเมืองในเรื่องของนโยบายการศึกษา ทำให้เราไม่สามารถบริหารจัดการและรักษาเอกลักษณ์ความเป็นโรงเรียนคาทอลิกได้อย่างแท้จริง
- 3) โรงเรียนคาทอลิกสร้างระบบการแข่งขันมากเกินไป เน้นความเป็นเลิศด้านวิชาการ เน้นให้ผู้เรียนเข้ามหาวิทยาลัยได้ แบบใครดีใครได้ ผู้เรียนแต่ละคนพยายามแข่งขันกันเพื่อจะเป็นผู้ชนะ ทำให้ผู้เรียนเห็นแก่ตัว ไม่มีการแบ่งปัน ไม่เป็นสังคมที่เอื้ออาทร ไม่มีความรู้สึกว่าเป็นสังคมเดียวกัน และเมื่อออกไปประกอบอาชีพก็ยังคงมีการแข่งขันกันมากขึ้น
- 4) โรงเรียนคาทอลิกสร้างคนฉลาดให้กับสังคมก็จริง แต่คนฉลาดที่เป็นเอกเทศโดดเดี่ยว (Individualism) ไม่ได้เน้นความเป็นสังคมในความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง

14. บรรยากาศของโรงเรียนคาทอลิก

โรงเรียนคาทอลิกต้องมีบรรยากาศของความสงบ ความรัก เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักให้และแบ่งปัน ซึ่งผู้เรียนจะค่อย ๆ ซึมซับเอาบรรยากาศแบบนี้ เข้าไปเป็นชีวิตของพวกเขา

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของ ภราดา ดร. บัญชา แสงหิรัญ
อธิการบดี มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 เวลา 13.30 - 14.30 น.
ณ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล
ในทศวรรษหน้า

การศึกษาคือ ประสบการณ์องค์รวมที่ให้กับบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนองค์ความรู้เดิมไป
 รับองค์ความรู้ใหม่ และให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การศึกษาคาทอลิกคือ การพัฒนามนุษย์ในทุกมิติทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์
 (สังคม) และ จิตวิญญาณ เพราะคาทอลิกมีศาสนาเป็นหลักและมีรูปแบบขององค์พระศาสนาของ
 ศาสนาเป็นหลักที่เราต้องเข้าไปถึงให้ได้ ส่วนในด้านความรู้นั้นเราต้องการเข้าไปสู่องค์ธรรม
 ความจริงของชีวิต ความรู้ทางโลกต้องสามารถนำเราเข้าไปหาพระเจ้าได้

2. วิสัยทัศน์ (Vision) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า
 โรงเรียนคาทอลิกเป็นสนามประกาศข่าวดี ปลุกฝังจิตตารมณ์คาทอลิก

3. พันธกิจ (Mission) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า
 พันธกิจของการศึกษาคาทอลิกคือ การนำคนไปสู่องค์ความจริง (พระเจ้า) ทำให้ทุกคนรู้จัก
 พระเจ้า การศึกษาคาทอลิกต้องนำคนไปสู่เป้าหมายของชีวิตให้ได้

4. เป้าหมาย (Goal) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน
ทศวรรษหน้า

ผู้เรียนเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง

5. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า
 ยุทธศาสตร์การประสานความร่วมมือสร้างเครือข่ายและแบ่งปันกันระหว่างโรงเรียน
 คาทอลิกด้วยกัน ซึ่งจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อผู้บริหารปล่อยวางตนเอง ไม่ยึดตัวตนของฉันทันมากเกินไป

6. โครงสร้างการบริหาร (Organizational Structure) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โครงสร้างการบริหารต้องขึ้นอยู่กับบริบท คือ ต้องปรับตามสถานการณ์ แต่โครงสร้างแบบแบนราบ (Flat Organization) น่าจะเหมาะสมกว่าแนวดิ่ง (Tall Organization)

7. รูปแบบการบริหาร (Administrative Style) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้าควรเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) เพื่อประโยชน์ของชุมชนส่วนรวม

8. บรรยากาศของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้าต้องมีบรรยากาศแห่งความรักและความเมตตาเอื้ออาทรต่อกันเป็นพื้นฐาน

9. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ผู้บริหารต้องเข้าใจในศาสนาให้ถ่องแท้และเข้าใจการจัดการศึกษาอย่างลึกซึ้งและต้องสามารถเห็นความสัมพันธ์และเชื่อมโยงศาสนาและการศึกษาเข้าด้วยกัน
- 2) ผู้บริหารต้องมีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตัวเองนับถือ จนกระทั่งการคิด การพูด การปฏิบัติในชีวิตสอดคล้องกับสิ่งที่ตนเองเชื่อ
- 3) ผู้บริหารต้องมีความยุติธรรมและให้ความสำคัญกับบุคลากร
- 4) ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ใช้จิตตารมณ์ทางศาสนา คือ จิตตารมณ์ความรักในการบริหาร

10. คุณลักษณะของบุคลากร (Qualifications of Personnel) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ต้องออกจากกรอบความคิดเก่า ๆ โดยได้รับการพัฒนาให้รู้จักคิด สร้างสรรค์และนวัตกรรม (Innovation)

- 1) ต้องมีความรู้
- 2) ต้องสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียนได้

3) ต้องมีวินัยในตนเอง เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน มีจิตวิญญาณของพระเจ้าอยู่ในตัว

11. หลักสูตร (Curriculum) และการจัดการเรียนการสอน (Learning-Teaching Activities) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

หลักสูตรต้องสอดคล้องกับบริบท มีนวัตกรรมตามการเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในโลกแห่งความเป็นจริงได้ ในขณะเดียวกันต้องสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรมเข้าไปในทุกวิชา และโดยสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน

12. ระเบียบปฏิบัติ (Regulations) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิกต้องสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและตระหนักว่ากฎระเบียบเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

13. พิธีกรรมหรืองานพิธี (Ceremony) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

พิธีกรรมถ้าทำอย่างมีความหมายจะเกิดประโยชน์ต่อทุกคน และนำความหมายและคุณค่านั้นไปประยุกต์ใช้จริงในชีวิตประจำวัน

14. ความเป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิก (Reality of Catholic School) สังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า เป็นสถานที่ต้อนรับทุกคนโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ ศาสนาหรือฐานะทางเศรษฐกิจ

15. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อม (Relationship to the Environment) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชน โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ครอบครัว ชุมชน สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งในแง่การให้การอุดหนุนด้านทรัพยากรเพื่อการศึกษาและด้านอื่น ๆ ที่เป็นไปได้

16. เทคโนโลยี (Technology) ที่ใช้ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า
ก่อนอื่นต้องพิจารณาก่อนว่าเทคโนโลยี ที่นำเข้ามามีความจำเป็นและมีประโยชน์หรือไม่
ต้องใช้เทคโนโลยี เพื่อให้เป็นเครื่องมือให้ความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงานและให้เกิด
ประโยชน์กับทุกคน

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของซิสเตอร์ ดร.บุญเรือน หมั่นทรัพย์

เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 เวลา 09.00 - 11.00 น.

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ วิทยาเขตหัวหมาก กรุงเทพฯ

1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

การศึกษาคาทอลิก ยึดหลักพระคริสตธรรมเป็นจุดมุ่งหมายในการบริหารโรงเรียนในการอบรมนักเรียนนักเรียน

2. วิสัยทัศน์ (Vision) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

บุคคลแห่งการเรียนรู้ ชุมชนที่รักและเอื้ออาทร มุ่งสู่ความเป็นเลิศแห่งความเป็นมนุษย์ตามหลักคริสตธรรม (Learning Persons, Loving and Caring Community, Reaching for Human Excellence, According to Christian Principles)

3. พันธกิจ (Mission) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) เสริมสร้างคุณธรรมความรู้ โดยให้ผู้เรียนมีความสุข
- 2) จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3) สร้างโอกาสแก่คนยากไร้ และคนที่อยู่ชายขอบสังคม
- 4) อบรมผู้เรียนโดยการร่วมมือกับครอบครัว (บ้าน) และสถาบันทางศาสนา (วัด)

4. เป้าหมาย (Goal) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

ทศวรรษหน้า

- 1) ผู้เรียนมีความเป็นเลิศแห่งความเป็นมนุษย์ในทุกมิติคือ สมบูรณ์ทั้งในด้านร่างกาย จิตวิญญาณ สติปัญญา อารมณ์ สังคม
- 2) ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ และทำงานกับคนอื่นได้
- 3) ผู้เรียนเป็นคนเพื่อผู้อื่น รู้จักอุทิศตัว
- 4) ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 5) ผู้เรียนต้องมีความรักดีต่อองค์กร

5. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) สร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด และ โรงเรียน
- 2) สร้างความเชื่อมโยงระหว่างความรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้สิ่งเหล่านี้ไปสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง
- 3) เน้นการวางแผนบุคลากรอย่างจริงจัง

6. โครงสร้างการบริหาร (Organizational Structure) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เน้นโครงสร้างการบริหารแบบ Flat Organization เพื่อให้เกิดความร่วมมือจากครู ผู้ปกครองและชุมชน

7. รูปแบบการบริหาร (Administrative Style) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม เน้นมนุษยสัมพันธ์

8. สัญลักษณ์ (Symbol) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) กางเขน
- 2) รูปพระแม่มารีย์

9. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
- 2) ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างด้วยชีวิตของตน
- 3) ผู้บริหารต้องมีความรู้ด้านพระคัมภีร์ที่ลึกซึ้ง
- 4) ผู้บริหารต้องมีความรู้ศีลธรรม จริยธรรมอย่างลึกซึ้ง
- 5) ผู้บริหารที่เต็มไปด้วยภูมิรู้และภูมิธรรม
- 6) ผู้บริหารต้องมีความศรัทธาในศาสนาที่ตนนับถือ
- 7) ผู้บริหารต้องให้โอกาสนักเรียนที่ทำผิดได้กลับตัวกลับใจ
- 8) ผู้บริหารต้องคำนึงถึงสวัสดิการของครู เช่น ตั้งกองทุนสวัสดิการครูเมื่อเกษียณ

**10. คุณลักษณะของบุคลากร (Qualifications of Personnel) ในโรงเรียนคาทอลิก
สังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า**

- 1) ครูต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
- 2) ครูต้องเต็มไปด้วยภูมิรู้ และภูมิธรรม
- 3) ครูต้องมีความศรัทธาในศาสนาที่ตนนับถือ
- 4) ครูต้องเป็นแบบอย่างด้วยชีวิตของตน
- 5) ครูต้องขยันทำวิจัยในชั้นเรียน (Action Research)
- 6) ครูต้องมีจิตวิทยาในการปกครองนักเรียน

11. หลักสูตร (Curriculum) และการจัดการเรียนการสอน (Learning-Teaching Activities) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

- 1) ให้การศึกษาอบรมนักเรียน ตั้งแต่ปริบาลเพื่อเตรียมความพร้อม และเน้นการเรียนรู้ผ่านทางการเล่น (Learning by Doing)
- 2) หลักสูตรต้องก่อให้เกิดบรรยากาศของความรักและเอื้ออาทร
- 3) จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อสร้างคุณธรรมและสันติ
- 4) จัดให้นักเรียนช่วยเหลือกันและกันในการเรียน (คนเก่งช่วยคนที่ไม่เก่ง)

**12. บรรทัดฐานทางศีลธรรม (Moral Standard) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล
ในทศวรรษหน้า**
เน้นความรักและเอื้ออาทรเป็นพื้นฐาน

**13. ขนบธรรมเนียมประเพณี (Tradition or Custom) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัด
สังฆมณฑลในทศวรรษหน้า**

เน้นให้ทุกคนธำรงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีไทยและท้องถิ่น

14. ระเบียบปฏิบัติ (Regulations) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า
มีระเบียบเพื่อเป็นแนวทางให้ทุกคนปฏิบัติตาม แต่ก็ต้องมีการยืดหยุ่น บางครั้งแม้นักเรียน
จะทำผิดหนัก แต่เมื่อเขาสำนึกผิดกลับใจ ผู้บริหารต้องให้โอกาสนักเรียนได้ปรับปรุงตน

**15. พิธีกรรมหรืองานพิธี (Ceremony) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน
ทศวรรษหน้า**

- 1) สร้างบรรยากาศของการเสวนาระหว่างศาสนา เพื่อให้เกิดชุมชนที่รักและเอื้ออาทร
โดยจัดให้กิจกรรมเป็นกลาง
- 2) ให้อิสระนักเรียนในการเข้าร่วมศาสนพิธีของทุกศาสนา

**16. ธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature) ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน
ทศวรรษหน้า**

มนุษย์เป็นสุดยอดของสิ่งสร้างของพระเจ้า มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน

**17. ความเป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิก (Reality of Catholic School) สังกัดสังฆมณฑล
ในทศวรรษหน้า**

- 1) เป็นบ้านที่มีความสุข
- 2) มีบรรยากาศแห่งความรักและเอื้ออาทร
- 3) มีบรรยากาศของความเป็นหนึ่งเดียวกัน
- 4) เป็นสนามประกาศข่าวดีโดยที่ผู้บริหารและครูเป็นประจักษ์พยานด้วยชีวิตที่เป็นรูปธรรม

**18. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อม (Relationship to the Environment)
ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า**

โรงเรียนคาทอลิกต้องสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง (บ้าน) วัดและชุมชนผ่านทาง
กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดผ้าป่าสามัคคี การสนับสนุนวงดุริยางค์แก่ชุมชน

19. เทคโนโลยี (Technology) ที่ใช้ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า
การนำเทคโนโลยีมาใช้ในโรงเรียน ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม และตามความจำเป็นของ
สภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น

20. จุดเด่นของโรงเรียนคาทอลิกในปัจจุบันและในทศวรรษหน้า

- 1) ความมีระเบียบ
- 2) ความมีคุณธรรม จริยธรรม
- 3) สร้างความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน

4) วิชาการดี

21. จุดที่โรงเรียนคาทอลิกต้องแก้ไขด่วน

- 1) การหาเงินเข้าโรงเรียน โรงเรียนมักจะเรียกเงินมากเกินไป ควรคำนึงถึงฐานะของผู้ปกครอง
- 2) อาหารในโรงเรียนควรต้องเหมาะสมกับคุณภาพ

เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของ บาทหลวง บุญเลิศ พรหมเสนา

ผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิก สังฆมณฑลอุบลราชธานี

เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2548

1. ปรัชญา (Philosophy) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน ทศวรรษหน้า

การศึกษาคือการพัฒนาคนในทุกมิติและเน้นการถ่ายทอดความเชื่อให้เป็นชีวิต

2. วิสัยทัศน์ (Vision) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า บุคคลแห่งการเรียนรู้ ชุมชนที่รักและเอื้ออาทร มุ่งสู่ความเป็นเลิศแห่งความเป็นมนุษย์ ตามหลักศาสนาธรรม (เพราะทุกศาสนามีเป้าหมายเพื่อพัฒนาชีวิตมนุษย์ในทุกมิติเหมือนกัน)

3. พันธกิจ (Mission) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า สร้างชุมชนให้เกิดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เคารพสิทธิของกันและกัน

4. เป้าหมาย (Goal) การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลใน ทศวรรษหน้า

- 1) ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ในทุกมิติ คือ ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม
- 2) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม
- 3) ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะสามารถประกอบอาชีพ สอดคล้องกับความต้องการของ
ตลาดแรงงาน ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

5. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า โรงเรียนคาทอลิกควรเน้นการสร้างเครือข่ายและช่วยเหลือกันและกันในทุกด้าน

6. โครงสร้างการบริหาร (Organizational Structure) โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล ในทศวรรษหน้า

ในอนาคตโรงเรียนคาทอลิกควรเพิ่มฝ่ายงานอภิบาลหรือจิตตานิบาล ซึ่งประกอบไปด้วย
งานอภิบาล งานแพร่ธรรม งานศาสนสัมพันธ์ งานคริสตศาสนธรรม งานด้านสังคม งานทั้งหมดนี้